

hoc est reddere illis que merent. Et h est vl
tio diuina. iste furor ei dicitur. Penitere dicitur de
no q more hominū ptransactis opibz peni
teat. Qui em̄ om̄ia nouit anteq̄ fiat. p suis
pauis acibz penitere nō potest. S; penitē
tia dei est statuta mutare qd̄ p̄us ichoatū
est in aliud mutare. i. ex bono exigentibus
culpīs in malū. sicut de saul legit̄ penituisse
deū q̄ cōstituisse eū regē. vel sicut nūc vide/
mus in populo iudeoz. q̄ cū esset popul⁹ dei
ob impietate suā fact⁹ est synagoga sathane
De malo vero in bonū accidit in p̄lo genti
um. q̄ ante nō popul⁹ dei. nūc aut̄ p gratiam
xp̄i popul⁹ dei fact⁹ est. Hoc q̄ppe mō occulto
dei iudicio iudas dei pditor de apostola
tus ḡdu lapsus in inferni baratrū dimeris⁹
est. Latio fo post crimē rapacitatis d̄ cruce
ad paradysum trāslat⁹ est. Hāc q; mutatiōem
de bono ad malū. sicut dicitur est. de malo ad
bonū q̄ occulto iustoz iudicio dei sine p se/
ueritate iusticie sue. sine p misericordia ei⁹ fiat
pniam dei dicitur. Qd̄ exp̄ssi in lib. Dicere.
p̄he scriptuz est. Nō penitere dei est statuta
nullo mō mutare. vt est illd̄ in. ps̄. Iurauit
dñs et nō penitebit eū. i. p̄ ad filiū. tu es sa/
cerdos in eternū fm̄ ordinē melchisedech.
Sacerdos dei p̄ris dicitur est fili⁹ dei non fm̄
diuinitate. s; fm̄ hūanitate. in q̄ se. p nobis p
passionē et mortē in acceptabile sacrificium
deo p̄ri obtulit. vt ip̄e esset sacerdos q̄ et sa/
crificiū. Oblinisci dicitur de eū q̄busdā impijsz
p̄ctōribz nō miseret. Qd̄ vtiq; nō facit p cru/
ditate. q̄ in deo nō est. s; p occultū iustūq;
iudiciū suū Indurare dicitur de q̄rundā corda
maloz sic de pharaone rege egypti scriptū est
nō q̄ om̄ipotes de⁹ p potētiā suā eoz corda
induret. qd̄ impiū est ita credere. s; exigētibz
eoz culpīs cū duricia cordis quā ip̄i sibi om̄
niā mala p̄petrādo nutriūt nō auferit. vide
tur q̄si illos ip̄e induret quos iusto iudicio
induratos sinit. Dormire dei est cū vnigeni
tus fili⁹ p̄ris in assumpta carne p nob̄ mori
dignat⁹ est. Cui⁹ mors recte dulcis somn⁹ p̄
dicitur est. ipo dicitur p̄ Dicere. p̄ham. Iō q̄si in
somno excitat⁹ sum et vidi et somn⁹ me⁹ dulce
est mihi. Aliter dormire dicitur de. cū fides
inter p̄p̄ritates hui⁹ mūdi et intra q̄rundā
corda fidelīū nō vigilat s; dormit. Hāc dor
mitionē ip̄e Ihs significauit. cū in mari in
fluct⁹ maris dormiuit. Vel certe dormire est
anx̄ijs tarde subuenire. sicut est in psal. Ex/
urge quare obdormis dñe. Vigilare dei est

in defensionē suoz electoz et vltionē inimico
rum suoz se manifestū demonstrare.

Finit summa de essentia et.

Incipit plogus sancti Bonauēture do/
ctoris seraphici in libellū qui Amatorium
nuncupatur.

Refrens opuscu
lum q̄ legerit intentionē eē sciat
opificis quasdā sanctorū autori
tates sub p̄nuatiōe ordinādīs

studuisse. eoz undē nominibz ecōtra in mar/
gine int̄tularis. que aim legēris vel audien
tis ad amorē sui pditoris efficac⁹ debeant
inclinare. sumpta p̄mit⁹ materia de excellē
tia p̄me pditiōis hoī collata p̄ filio tot⁹ san
cte trinitatis et ope maiestatis diuine. Deinde
hoiem alloquit̄ solū ostēdens ei et astruens.
hoies ceteros nō tm̄ ac vniuersa ad obseq̄/
um ip̄i et solamē pdita vel creata. imoz amo
ris p̄uilegio singulari. sp̄ali ei munere data.
Proseq̄t deinde p̄sequentē tā necessitatez q̄
piā liberalitate incarnationis xp̄i et passionis
p hoīe. que duo potissimū ingratitude nē ex
pellūt. et cor hūanū efficac⁹ ad amorē sui cō
ditoris inducūt. Ex q̄bz q̄tuor p̄missis. di
gnitate vicz p̄me creatōis. p̄uilegio singlari
amor. dignatiōe incarnationis. et hūilitate pie
redēptōis p̄ctōr meditādo i se reuerfus. ple
rūq; p̄pūḡit. et abiecto h̄c q̄d mūdanū sapit.
tot⁹ ad xp̄m p̄uertit. que sui tot⁹ nō ignorat
auctore et bñfactore. et oīm bonoz largitore.
Et fit vt tāto pl⁹ p hūilē satisfactōz do fiat p
pinqu⁹. q̄sto p inobediētiā p̄us ab eo excitat
alien⁹. Et h̄ q̄dē fuit principale intentū i h̄
ope. vt ex recognitiōe bñficioz dei circa ho
mines et amor. alē ad altez q̄si p̄fabulando
degenerē se agnosceret. et p ingritudine sua.
filiali pot⁹ q̄z hūili p̄ritōe p̄pūc⁹. tā piū pa
trē tā ingrat⁹ fili⁹ se excitaret filialitē ad amā
dū. Rō q̄ int̄tōis opificis hoīem sui creatoris
puocare satagēs ad amorē p̄tri labori ama
torii nomē imponit.

¶ Nota q̄ ista p̄nuatio autoritātū et it̄tu/
lacio autoz nō ita imp̄ssa ē in margine fm̄ i
tentū opificis h̄ opusculi. s; talit̄ interrupta
est p̄ iterpositōz rubricaz et autoz. vt vides
et h̄ ad vitādū difficultatē opis. Qui q̄ volu
luerit p̄r nihilomin⁹ legere sub p̄nuatione
nō obstātibz rubricis et autozibz iterpositis.

Amatorium

Explicit prologus in libellum
qui Amatorium nuncupat sancti
Bonauenture doctoris seraphici.

Incipit Amatorium

H de te sermo me-
us dirigit quisquis p̄ me conditi-
onis tue dignitatē ignoras. aut
tue reformatiōis laborē et preci-
um nō attendis. vt cōsideratione tante di-
gnitatis. et dignatiōis tante. tam beneficium
deū. tā benignū dominū. mutuo intuitu di-
scamus pariter amare. cui p̄ vniuersis suis
beneficijs semp̄ hucusq; in deuoti fuimus et
ingrati. Anselm⁹. De dulcedine et bo-
nitate dei in creatiōe In primis igitur te
admoneo vt sine intermissione recorderis
q̄s dulcis et q̄s bonus sit erga te creator tuus
quanta bonitas eius fuit. q̄ te cū non esses
creauit. et q̄ te non pec⁹ aut creaturā insensibi-
lem. sed eā creaturā fecit que eū posses in-
telligere. amare. et cū eo suam eternitatē. eter-
na et felix possidere. Et q̄ intm̄ te dilexit. vt
cum multa cōtra suā voluntatē acturam sci-
ret. voluit te tamen facere et esse. et q̄ te cū tā-
ta mansuetudine vt pius et misericors ad-
huc patitur expectās tuam emendatiōem.
quia nullo modo te cupit pdere. sed adhuc
te patitur viuere. adhuc tibi ea que sunt ne-
cessaria ad sustentatiōem hui⁹ vite non desi-
nit ministrare. Et sicut reb; ip̄is experiri po-
tes. peccatis tuis nō potes eius bonitatez
vincere. nec adhuc te velit sicut promeruisti
p̄fundere. vel ex toto destruere. Certissimuz
est ergo illū piū esse erga te qui tāta bona
tibi largitur. nec adhuc de tuis iniquitatib;
se querit vindicare. Preterea de eius beni-
gnitate adhuc cogita. Rationes inducti-
ue ad amandū deum. Ut autē cōmunia
replicam. quot sunt mēbra in corpe. tot be-
neficia inuenies magna. et p̄ minimo mem-
bro plus debes amare deū q̄s multi amant
eum p̄ cunctis beneficijs que ab eo recipi-
unt. Si quis amisisset oculū. quantū ama-
ret eum qui sibi illū restitueret. Et si quis
meruisset amittere eū. quantū amaret il-
lum qui sibi oculū conseruaret. Nec minus
amand⁹ qui eum ab initio dedit. et qui datū
conseruauit. cū multotiens vtendo eum cō-
tra deum amittere meruerit. Quod dixi de
oculo. de ceteris membris cogita. Si vero

tantū amand⁹ est qui dedit corpus. quantū
amandus est qui dedit animā. que in infini-
tum melior est corpore. Que si amisisset vsū
rationis. quantū amares illum qui illuz re-
stitueret. Quantū ergo amandus est qui ti-
bi rationē dedit. Itē Quantū amandus est
ille qui mirabiliter corpus et animā conian-
xit. et hanc cōiunctionē tibi seruauit. cū pec-
cando mortem multoties meruisses Au-
gustinus. Cogita igit et recogita tantam
erga te tui creatoris benignitatē. et erige te
sicut rectū est. Et omnes sensus tuos ad
ineffabilem dilectionem. Nihil enim iustius.
nihil salubrius. nihil vtilius et dulcius q̄s q̄
ex toto homo illū diligat quem sui totū no-
uerit non solū auctorem. sed et conseruatorē

Q̄ natura inuitat ad amandū deum.

Si vero naturaliter amat filius patrem.
a quo habet partē corporis sui. quanto ma-
gis amare debet deū. qui corpus eius et ani-
mam ex nihilo fecit. Augustin⁹. Et si
amand⁹ est genitor. tamen preponend⁹ est
creator. Ut quid nō amaret opus artificez
cum haberet vnde id posset Bernardus

De diligendo deo. Et cur non quan-
tum omnino posset. cum nihil omnino nisi
eius munere posset. Bernardus in ser-
mone. Valde igit mihi amandus est. p̄
quem sum. vno et sapio. Parum ne videatur
tibi hoc. De dignitate siue excellentia p̄-
me creationis. Cogita qualē te fecit. Hē-
pe scōm corpus egregiā creaturam. Scōs
animā magis imaginē creatoris insignem.
rationis participē. beatitudinis eterne capa-
cem. Porro coherere sibi fecit artificio inco-
prehensibili. sapientia inuestigabili. Hebra-
men ante promeruit qui ante non fuit Nec
spes retributionis fuit. quoniā honorū no-
strozum nō eguit. Disce igit in reuerēdo gra-
tiam nō esse tardus aut legnis. Disce ad sin-
gula dona gratias agere. Diligenter consi-
dera que tibi apponūtur. vt nulla dei dona
gratiarū actione frustrentur. Augustin⁹

Quanta sit dignitas conditionis huma-
ne. Tanta nanq; dignitas conditionis
humane esse cognoscitur. vt non solo iubē-
tis sermone. vt alia sex dierum opera. s; cō-
silio sancte trinitatis. et opere maiestatis di-
uine creatus sit homo. vt ex prime conditi-
onis honore intelligeret. quantum suo con-
ditori deberet. dum tantū in conditiōe mor-
dignitatis privilegium prestiterit ei conditor

vt tanto ardentius amaret conditorem. q̄n
to mirabilius se ab eo cōditū eē intelligeret.

Dignitas cōditōnis debet inducere amo
rem. **F**aciam⁹ inquit hominē ad imagi
nem ⁊ similitudinē nostrā. **N**ec hoc soluz q̄
sancte trinitatis ꝑ filio sic ab excellētia cōdi
toris cōditus est s; etiā q̄ ad imaginē ⁊ simi
litudinē suā ipse creator omnū eum creauit.
q̄ nulli ali; ex creaturis donauit. **Q**ue ima
go diligenti⁹ est exterioris hominis mobilita
te cōsideranda. **Q**ue sit imago trinitatis
in anima q̄ ad corpus exteri⁹. **P**rimo si
quidē vt sicuti de⁹ vnus semp vbiq; tot⁹ est
omnia viuificās. mouens ⁊ gubernās. quia
in eo viuim⁹. mouemur ⁊ sumus. **S**ic ani
ma in suo corpe vbiq; tota viger. viuificans
illud. mouens ⁊ gubernās. **N**ecq; em̄ in ma
ioribus sui corpis membris maior. et in mi
noribus minor. sed in minimis tota est. ⁊ i ma
ximis tota. **Q**ue sit imago vnitatis i ani
ma in trinitate interioris. **E**t hec est ima
go vnitatis omnipotētis dei quā anima ha
bet in se. que etiā sancte trinitatis quandaz
habet similitudinē. **P**rimo in eo quia sic de
us est. viuū ⁊ sapit. ita anima fin suū modū
est viuū ⁊ sapit. **D**e similitudine trinita
tis in anima. qua ad imaginē dei est condi
ta. **E**st quoq; in anima similitudo trini
tatis. in eo q̄ ad imaginē sui conditoris per
fecere se ⁊ summe trinitatis que est in patre
filio ⁊ spiritu sancto condita est. **E**t licet vni
us nature sit illa. tres tamē dignitates ha
ber. id est. intellectū. voluntatē. ⁊ memoriā.

Sine quibus anima pfecta esse nō potest

Quidem. licet alijs verbis designatur cū
dicit. **D**iliges dominū deū tuū ex toto cor
de tuo. et ex tota anima tua. ⁊ ex tota mente
tua. id est. ex toto intellectu tuo. ⁊ ex tota vo
luntate tua. ⁊ ex tota memoria tua. **I**ma
go est in substantia. similitudo in moribus.

Am sicut ex patre generat filius. ⁊ ex pa
tre filioq; pcedit spiritus sanctus. ita per in
tellectū generatur voluntas. ⁊ ex his itē am
bobus pcedit memoria. sicut facile a sapien
tē quolibet intelligi potest. **Q**ue sint ex
cellentiores dignitates anime. **N**ec enim
anima pfecta esse potest sine his tribus. nec
horū triū vnū aliquod quantū ad suā be
atitudinē p̄tinet. sine alijs duobus integrū
constat. **D**e trinitate in anima. **E**t si
cut deus pater. deus filius. deus spirit⁹ san
ctus est. nō tamen tres dī sunt sed vn⁹. ha

bens tres personas. ⁊ anima intellect⁹. ani
ma voluntas. anima memoria est. nec tres ta
men anime in vno corpe. sed vna anima tres
habēs dignitates. atq; in his tribus imagi
nem gerit eius mirabilē in sua natura noster
interior homo. **E**xcellentioribus anime
dignitatibus iubemur diligere deū. **E**x his
quasi excellentioribus anime dignitatibus iu
bemur diligere deū. vt quantū intelligitur
semp in memoria habeatur. **N**ec solus suf
ficit intellectus. nisi fiat voluntas in amore
eius. **I**mo nec hec duo sufficiūt nisi memo
ria addatur. qua semper in mente intelligen
tis ⁊ diligentis maneat deus. sic vt nullum
possit esse momentū quo p̄sentē eum nō ha
beat memoria. **E**t hec habe de imagine.

De similitudine que in moribus cōstat.

Aunc vero de similitudine aliqua intelli
ge. que in moribus credenda est. **U**t sicut de
us qui hominē ad similitudinē suam crea
uit. charitas est. bonus ⁊ iustus. patiens et
mitis. mūdus ⁊ misericors. ⁊ cetera insignia
virtutum suarū. que d̄ eo legūtur. ita homo
creatus est. vt haberet charitatem. vt bonus
esset ⁊ iustus. patiens ac mitis. mūd⁹ et mi
sericors foret. **Q**uas virtutes quanto plus
quisq; in seipso habet. tanto p̄ior est deo. et
maiorē sui cōditoris similitudinē gerit.
Si vero quod absit aliquis per deuiā vici
orum ⁊ diuorcia criminū. ab hac nobilissi
ma sui conditoris similitudine degener ob
errat. tunc fiet de eo quod scriptum est. **H**o
mo cum in honore esset non intellexit ⁊ c.

De honore homini collato. **Q**uis ma
ior honor potuit homini esse q̄ q̄ ad simi
litudinē sui factoris conderetur. et eisdē vir
tutum vestimētis ornaretur quibus ⁊ condi
tor. **Q**uod quidē nulli ali; ex creaturis nisi
soli homini concessit. **Q**uando homo non
vratur v̄l fruā dei bonitate et misericordia
ita vt nullū esset momentū quo non sit de q̄
legitur. **D**omin⁹ regnauit decorem indutus
est ⁊ c. id est. omnī splendore virtutum. ⁊ to
tius bonitatis decore ornatus. **U**el qd̄ ma
ius homini potest esse de decus. aut infelici
or miseria. q̄ vt hac similitudinis gloria sui
conditoris amissa. ad in formē ⁊ irrationa
lem brutorū animalū delabatur similitudi
nem. **Q**uapropter o homo diligenti⁹ atten
de p̄ume cōditōis tue excellentiā ⁊ venerādā
sancte trinitatis imaginē in teipso cognosce.
honorēq; similitudinis diuine ad quā crea

tus es nobilitate moꝝ. exercitio ſtutū. ⁊ di-
gnitate meritoꝝ. hñe cōtende. vt quādo ap-
paruerit qualis ſit. tūc ſimilis ei appareas. q̄
te mirabiliter iā ad ſimilitudinē ſuā in p̄mo
adā cōdidit. ⁊ etiā mirabil⁹ vt infra parebit
in ſecūdo reformauit. **Q** mirabilior ē ho-
minis reformatio q̄ formatio. In prima
nāq; p̄ditōe gl̄ia p̄uent⁹ est ⁊ honore. i ſecū-
da pietate p̄ſecut⁹ ⁊ amore. vt ingratiudinē
tuā erubescere. ⁊ ad p̄ditōrē tuū amorē tuū
totum p̄uertes. q̄ tāto artificio vtebaſ. vt
nullū aliū p̄ter ip̄m amares. In p̄mo opere
p̄ditōis tue de limo terre plasmavit hoīem.
de⁹. ⁊ inspirauit in faciē ei⁹ ſpiraculū vite. **E**c-
ce qualis artifex. qualis vnitor rerū. ad cui⁹
nucū ſic p̄glutinant ſibi lim⁹ terre ⁊ ſpūs vi-
te. **L**im⁹ quidē iā ante creat⁹ erat q̄ in p̄nci-
pio de⁹ creauit celū ⁊ terrā. **E**t ſpūs ſane nō
cōem ſz p̄p̄riā habet p̄ditōem. nec i maſſa cre-
atus. ſz ſingulari quadā excellētia inspirat⁹.
Quare dederit de⁹ hoī ſenſu ⁊ intellectū
Quē cū in hoīem inspiraffet dedit ei ſen-
ſum ⁊ intellectū. vt p̄ ſenſum lūtū ſibi affoci-
atū viuificar. ⁊ p̄ intellectū regeret. **A**ug⁹
de ſpū ⁊ aīa. **E**t vt p̄ intellectū int⁹ ingre-
deret ⁊ p̄replaret dei ſapīam. ⁊ p̄ ſenſum fo-
ris egredere ⁊ p̄templaret opa ſapīcie. In
intellectū int⁹ illustrauit. ſenſum foras deco-
rauit. vt in vtroq; refectionē inueniret. In-
tus ad felicitatē. foras ad iocunditatē. **S**z
qz bona exteriora diu ſtare nō poſſunt. iuf-
ſus eſt hō ab exteriorib; ad interiora redire.
ab interiorib; ad ſupna aſcēdere. **B**erū. i
fmone. **T**āte ſiquidē dignitatis eſt hūa-
na cōditio vt nullū bonū p̄ter ſummū ei ſuf-
ficere poſſit. **A**gnosce igiſ o homo dignitatē
tuā. agnosce gl̄iam p̄ditōis tue. **E**ſt et tibi
de mūdo corp⁹. ſz tibi ſublim⁹ eſt aliqd. nec
oīnino cōpandū ceteris creaturis. **C**ōpacta
⁊ p̄federata ſunt in te caro ⁊ aīa. illa plama-
ta. hec inspirata. **Q**uis nō videat q̄ntū cor-
pori p̄ſtat aīa. **Q**uid aīa cōferat corpori.
Aunqd nō trūcus eſſet inſenſibilis. caro
inanimata. **A**ug⁹. **A**b aīa em̄ pulcritu-
do. ab aīa incremētū. ab aīa claritas viſus ⁊
ſon⁹ vocis. **D**eniq; ſenſus oīnis ab aīa eſt
⁊ p̄ ſenſum p̄gredit ad corp⁹ mouēdū ⁊ viuī-
ficandū. **D**e duplici vita aīe. **L**ui⁹ du-
plex eſt vita. alia q̄ viuūt in carne. alia q̄ viuūt
in deo. **D**uo ſiquidē ſunt ſenſus in hoīe. vn⁹
interior. ⁊ alter exterior. ⁊ vterq; bonū ſuū
habet in q̄ reficiat. **S**enſus interior reficiat i

p̄templatiōe diuinitat⁹. ſenſus exterior idē
platiōe humanitat⁹. **E**t de hō fact⁹ ſit
Propterea em̄ de hō fact⁹ eſt vt totū bo-
minē in ſe beatificaret. ⁊ tota p̄nerſatio bo-
minis eſt ad ip̄s. ⁊ tota delectatio eſſet i illo. cū
a ſenſu carnis videret p̄ carnē. ⁊ a ſenſu men-
tis p̄ diuinitatē cōtemplatiōis. **H**oc erat to-
tum bonū hoīs vt ſiue ingrederet ſiue egre-
deret. paſcua in factore ſuo iuenir. **P**aſcua
foris in carne ſaluatoris. paſcua int⁹ in diuī-
nitate creatoris. **S**z heu hoc magnū bonū
ſecutū eſt malū magnū. qm̄ p̄ditō bono qd̄
int⁹ erat. egreſſa eſt aīa ad bona aliena. q̄
foris erat. ⁊ pactū fecit cū delectationib; ſe-
culi. requieſcēs ſup illas. nō attendēs abſen-
tiā boni ſui interioris. eo qd̄ ſolatiōes ſuas
cerneret i bonis alienis. **Q**uocūditate ex-
teriori. interior obdormit hō. **N**ā cū exte-
rior ſenſus carnal' bono ſuo vrit. interior ſen-
ſus mētis quaſi obdormit. **N**ō ei cognoscit
bona interioris ſenſus. q̄ iocūditate exteri-
orum bonoꝝ capiſ. **N**ā q̄ in carne viuūt. in
carne ſentit. ⁊ dolores carnis fugit in q̄ntū
poſeſt. vulnera aīe aīe p̄ſus ignoꝝat. nec
medicinā q̄rit in eis. **L**ū aūt mortu⁹ fuerit
ſenſus aīe quo viuūt in carne. tūc viuificare
incipiet ſenſus ille q̄ ſentiet ſemerip̄am. **E**t
tūc ſciet dolores ſuos. ⁊ ſentire incipiet vul-
nera ſua tāto grau⁹ q̄nto p̄pius. **S**ic em̄ ad
intellectū reuocata a cor' ruptōe carnaliū af-
fectionū ſe ſtudet mūdare. ⁊ ad naturā p̄p̄ri-
am qua deū ſuū q̄ eā poſſedit fecit ⁊ creauit
agnosceret ſeip̄am incitare. intelligēs q̄ vi-
ta ip̄i dilectio eſt. **H**ugo. **Q**uā aīe
ſit dilectio. **U**n ſcire potes homo ⁊ intel-
ligere q̄ vita aīe tue dilectio eſt. ⁊ q̄ ſine di-
lectiōe eſſe nō poſeſt. eo q̄ vita ip̄i eſt. **B**re-
gori⁹. **L**ū aīa ad ſolū deū appetēdū ſit cre-
ata. iure ei nihil ſufficit qd̄ de⁹ nō ſit. **R**eſtat
igiſ vt vez amorē q̄ras. ⁊ amorē tuū in meli-
us mutare ſtudeas. eo q̄ in t̄p̄alib; ⁊ mūda-
nis ver⁹ ⁊ p̄manēs amor nō eſt. quib; aīe pa-
latus inſatuaf ne ſentiat amorē p̄ deſideriū.
nec ſua uitatē p̄ dulcedinē p̄ditōis ſui. **N**ō
em̄ dubito q̄n mult⁹ iam exp̄mētis didici-
ſti fallacē eſſe ⁊ fugacē amorē hu⁹ ſecū. queſ-
ſemp vl' cū perit id qd̄ tibi elegeris perdere
aut cū aliud qd̄ magis placet ſupuenit. co-
geris mutare. **S**ic deſiderijs int⁹ fluctuas
dū nec ſine amore eſſe potes. nec vez amo-
rē inuenis. **I**dcirco quaſi in exilio erras. q̄
dū traberis p̄ p̄cupiſcētias t̄p̄aliū. amor em̄

nō inuenis eternoz. **D** si teipm inspiceres. o si aniam tuā videres. q̄ specie sua omnīuz visibiliū decorē z pulchritudinē vincit. agnosceres certe quāta respensione dignus fueris. cū aliqd̄ extra te amore tuo dignuz existimabas. **Q**ui iniuriā sibi facit. q̄ in honesta diligit. **I**deo tibi iniuriā facis. qui vel in honesta. vel certe ea q̄ amore tuo digna non sunt. in societatem dilectionis admittis. **H**unc vero qz faciē tuā. z specię vultus tui. que in aia est q̄lis sit cōtemplari nō potes. facit in ea que foris admirāda vident. affectū dilectōis extendis. **P**resertim qz amor nūq̄ solitari⁹ eē patit. qz i hoc ipō tā qdāmodo amor esse desinit. si in alteruz paritatis p̄sortē vim dilectionis non diffundit. **S**cire tñ debes q̄ idcirco vis dilectionis nō extinguitur. si a rebz abiectis z vilibus appetit⁹ eē cohibeat. **I**mmo ille magis sibi iniuriā facit q̄ vel in honesta. vel certe ea que amore suo digna nō sunt. in societate dilectōis admittit. **P**rimū igit̄ necesse est vt teipm p̄sideres. z cū cognoueris dignitatem tuā quā p̄posui sup̄ius. imo z illā que patet inferius. ne iniuriā facies amori tuo. abiectiora te nō ames. **N**ā z ea que p̄ se cōsiderata pulchra sunt. pulchrioribz cōparata vilescūt. **N**ō vis h̄re amorē solitariū. nec em̄ potes. noli tñ habere p̄stitutū. **Q**ueras ergo vnicū. queras z vnice dilectuz. **S**cis em̄ qz amor ignis est. z ignis quidē fomentum q̄rit. **S**ed caue ne inicias qd̄ fumū potius aut fetozē ministrat. **E**a vis amoris est vt talē te esse necesse sit. quale est illud quod amas. z cui p̄ affectū iungeris. in ipi⁹ similitudinē. ipa qdāmodo dilectionis societate trāformet. **A**mans in similitudinē amari trāformat. **S**imilitudo nāq̄ causa est amoris. **T**ue igit̄ pulchritudinē aie attende. z intelliges qualē debeas pulchritudinē diligere. **S**ponsum habet sed nescit. **P**ulcherrim⁹ est oim̄. sed faciē eius nōduz vidit. **I**lle eā vidit. qz nisi eā vidisset. nō eaz diligeret. **S**ed vidit qz eā creauit. que ipi⁹ amore digna foret. **N**oluit adhuc seipm ei p̄ntare. sed munera misit. arraz dedit. p̄gnus amoris. signū dilectōis. **S**i cognoscere illū posset. si specię eius videret. nō amplius de sua pulchritudine dubitaret. **S**cire em̄ qz tā pulcher. tā formosus. tā elegās. tam vnic⁹ in suo affectu capt⁹ non esset. nisi eū singularis decor z vltra ceteros admirā

das traheret. **H**unc videre illū nō pōt. quia absens est. et ideo non timet neq̄ erubescit illi iniuriā facere. qz singularē ei⁹ amorē p̄temnit. **S**i vero adhuc scire nō potest q̄lis ille sit qui eā diligit. p̄sideret saltē arraz quā dedit. **A**rgumentū amoris sit exhibitio muneris. **F**ortassis in ipō mune re ei⁹ qd̄ penes eā est. poterit agnoscere q̄ affectu eū diligere. quo studio z diligentia se illi debeat p̄seruare. **I**nsignis est arraz ei⁹. nobile donū eius. qz nec magnū decuit vt parua daret. nec p̄ paruo sapiēs magna dedisset. **M**agnuz ergo est qd̄ illi dedit. sed mai⁹ est qd̄ in ipa diligit. **R**espice vnuerſū mundū istū z cōsidera si aliqd̄ in eo sit. qz tibi ob causam amoris illi⁹ nō seruiat. **O**mnia p̄pter ea facta sunt vt fuiāt homini. **O**mnis natura ad hunc finē cursum suū dirigit vt obsequijs tuis famulet. z vtilitati deseruiat. tuisq̄ oblectamētis parit z necessitati bus fm̄ affluentia indeficientem occurrat. **H**oc celū. hoc tra. hoc aer. hoc maria. cum eis q̄ in eis sunt vnuerſis. explere nō cessāt. **H**oc circuit⁹ tempoz. annuis innovacionibz. z rediuis partubz. antiq̄ innovās. dilapsa reformās. p̄sumpta restaurās. pastu p̄petuo subministrat. **Q**uis q̄ putas h̄ insti tuit. quis hec nature p̄cepit. vt sic vno consensu tibi fuiat. **B**eneficiū accipis. z auctorem ei⁹ nō cognoscis. **D**onū in manifesto ē largitor occultus. **E**t tñ ipa te rō dubitare nō sinit. hoc tuū nō esse debitū. sed bñficiū alienū. **V**ultū igit̄ tibi cōtulit. q̄ hoc totū z tantū tibi dedit. **V**ultū ergo diligēdus est. q̄ tantū dare potuit. z q̄ tantū dare voluit. multū dilexit. **T**antū q̄ diligens. z tantuz diligēdus. dono suo demōstrat. vt q̄ stultū est amorē tā potentis nō vltro cōcupiscere. tam impiū sit atq̄ p̄uersum. tā diligentem nō amare. **V**ide ergo qd̄ agi cū in h̄ mūdo amari z amare p̄cupiscis. **T**ot⁹ mūduz tibi subiect⁹ est. z tu nō dico totū mūdū. sed nescio quā aliā mūdi porciunculā. que nec specie pulchra. nec vtilitate necessaria. nec q̄ntitate magna. nec bonitate optima antecedit. in societate tui amoris admittere nō aspernaris. **C**erte si hec diligis. vt subiecta dilige. vt famulantia dilige. vt munera amici. vt beneficia dñi. **S**ic tñ vt semp memineris qd̄ illi debeas. nec ista p̄ illo. nec ista cū illo. sed ista p̄pter illū. z p̄ ista illū. z supra ista illū diligas. **A**ugustin⁹ de ciuitate dei.

Amatorium

Amare deū ppter tpalia stultitia ē ei.
Quia amor quo aliq̄s amat deum ppter
tpalia. et meliosus est deo. Tpalia qui sic
amant. pferūt ei. Propter qd̄ em̄ vnūqd̄q̄
amat. illud magis amat. Unde boni ad h̄
vtunt mūdo. vt fruant deo. Vali aut̄ econ
tra. vt fruant mūdo. vt volūt deo. Utinā
q̄s est qd̄ in vsum venerit referre ad obtinē
dū illud q̄ fruendum est. alias abuti est.
Dugo. Nō ergo munera dantis. plus q̄
amant affectū diligas. Datorē caritati ei
iniuriā facis. si dona illius accipis. et tū vi
cissitudinē dilectiōis nō rependis. aut do
na illius si potes respue. vel si dona respue
re nō potes. vicissitudinē amoris repende.
Dilige illū. dilige te ppter illū. dilige dona il
lius. ppter illū. dilige illū vt fruaris illo. dili
ge te vt diligas ab illo. **Aug.** Et h̄ ei
diligis te. q̄ diligis deū ex toto te. Dilige in
donis illi q̄ data sunt ab illo. Illum tibi.
et te illi dilige. Dona illi ab illo tibi ppter te
Berū. Ania tpalia amās q̄ inq̄nata.
idigna ē dei amore. **Aug.** in soliloquijs.
Si alicui pulchre femie flagrares amo
re. iure se tibi nō daret si aliud quicq̄ ppter
se a te amari cōperisset. Q̄d dignatur
amorem ppter aliud h̄ndū q̄ se. Sic qui in
bonis tpalibz amorē suuz ponit. dei amore
indignus est. **Anselmus** Amor illius
nullā vicioz patit feditatē. nullā p̄sentit se/
cū esse carnaliū desiderioz voluptatez.
Dicis mihi forte. **Dugo.** Dic p̄struit
vnūqd̄q̄ de p̄uilegio singularis amoris sibi
a deo collato. et q̄ ab eo singularit̄ diligas.
Cū supius dixeris nō solū vniciū. sed vni
ce electū esse debere amorē. id est. nō solum
dilecto et solū diligendo p̄stitutū. eo q̄ p̄fe
cte laudabilis amor nō sit. si vel alter cū so
lo diligit. vel q̄ summe diligēdus nō est. so
lus amat. Ecce ego vnice dilectū et vnice e
lectū diligo. sed hanc huius dilectiōis mee i
uriā patior. q̄ solus diligēs. solū nō amor.
Hā hanc dilectiōis ei arrā quā mihi obij
cis. q̄t sunt vel certe quales sunt. cū quibz h̄
mihi cōmunis est. tu ipse agnoscis. Quō igit̄
tur de p̄uilegio singularis amoris potero glo
riari. q̄ hoc qd̄ tā magnū asseris. nō dicā cū
bestialibz. sed et cū ip̄is bestijs cōmune acce
pi. Quid mihi lux solis amplius cōfert q̄ re
p̄tilibz et vermibz. Omnia sicut viuūt. omnia
spirāt. Idē pastus. idē potus oim. Nō ita sa
tis p̄grue diligendū singularit̄ p̄bas. si nō

et ip̄m quoq̄ vel in aliq̄ singularit̄ dilectis
demōstras. Ad qd̄ r̄n̄ deo. Tria quedā sūt
in quibz id qd̄ te mouet inuenias. Que
sunt bona cōmunia. specialia. singularia.
Discerne que donā a deo tuo accepisti.
Alia cōmuniter. alia specialiter. alia singu
lariter data sunt. Cōmunit̄ data sunt. que
omibz ppter te tecū seruiunt. Specialit̄ ve
ro data sunt. que multis. non tū omibz ppter
te tecū p̄cessa sunt. Singularit̄ data sunt. q̄
tibi soli sunt data. Nunquid ideo min⁹ te dili
git. q̄ quedā dona sua tecū simul cū omibz
p̄cessit. Nunquid feliciorē te fecisset. si tibi solum
mundū dedisset. Quōmōdō homini vnico
data sunt que ad vsum oim donata sunt
Astrueris hō q̄ omnia ppter te singulariter
facta sunt. et singularit̄ tibi data sunt. Ecce
nō sint creati homines sup̄ terrā. non sint be
stie. solus mūdi diuitias possides. Ubi igit̄
illa grata et vtilis societas hūane p̄uersario
nis. vbi solacia. vbi oblectamēta quibz iam
frueris. Uide igit̄ q̄ et in hoc tibi multū cō
tulit. q̄ hec ad solamē tuū tecū creauit. Si
mūdus iste et hec omnia tibi seruiūt. quomō
etiā omnia ad obsequiū tuū facta non sunt.
Nunquid p̄familiat̄ solus panē suū come
dit. Nunquid solus poculū suū bibit. Nunquid
solus vestimētis suis induit. Nunquid solus
calefit igne suo. Nunquid solus habitat i do
mo sua. Totū tū nō imerito eius dicat. q̄
quid habent hi q̄ ei vel p̄ dilectionē vel per
subiectionē famulant̄. Siue igit̄ illa que tibi
seruiūt. siue illa que tibi seruiētibz neces
saria sunt. omnia tibi data sūt. omnia tibi ob
sequia sunt. offēdit. Interrogatio. Dicis
adhuc forte. Tue rōnes hoc p̄suaserunt vt
illa quoq̄ singularit̄ mihi donata crederē.
que in vsum seruientiū mihi cōmuniter do
nata viderē. hinc doceor omnia quibz vita ir
rationaliū fouet. mee potius dilectiōis esse as
signanda. p̄terea q̄ illa q̄q̄ que in his alun
tur in vsum meū sunt depurata. P̄uilegi
um tū singularis amoris. ex inde nō astruit̄.
quia hoc nō solū mihi. sed cūctis simul h̄
minibz. et multis vero amplius subiecta esse
noscent̄ Specialis amor ad homines
Est namq̄ specialis quidā amor ad homi
nes. in quo quidē ip̄i homines alijs creatu
ris non autē ad inuicē amplius gl̄iari ha
bent. Nam quod in assertionē singularis a
moris dicis. etiā mihi inter cetera donata
esse societate hominū. cū tam mea illis q̄

Illorum mihi donata sint. nihil in se singulare
 repire possum. In qua societate non solum me le-
 dit amissa gloria singularitatis. sed utilitas par-
 ticipatiois. Quot enim increduli sunt. quae sece-
 lesti. quae impuri sunt qui in societate sibi gloriari
 possunt. **Responsio.** Sed te turbare non
 debet quod in usu rerum temporalium. eadem bonorum et ma-
 lis participatio concessa est. nec idcirco ea similita
 deo amari existimes. quod his omnibus tecum sibi
 communicare vides. **Q** mali homines non pro-
 pter se sed propter bonos viuunt. **N**am sic be-
 stie non propter se. sed propter homines create sunt ita
 mali homines non propter se. sed propter bonos vi-
 uunt. **E**t sicut vita eorum utilitati bonorum de-
 seruit. sic omne quo vita eorum aliter. dubium non
 est. quod ad ditionem bonorum referenda sit. **I**d-
 circo autem mali inter bonos viuere permittuntur.
 ut societas illorum bonorum vitam exerceat.
 quos et felicitate sua admonet potiora his
 et quae mali communicare non possunt bona querere. et
 iniquitatem suam cogunt artius virtutes amare.
Postremo ut dum illos divina gratia destitutos
 videret per quilibet abrupta viciose ruere. di-
 scant quatas pro sua salute debeant creatori
 gratias referre. **R**atio siquidem diuine dispensa-
 tionis ad nostram salutem augmentum. et glorificationem
 documentum hoc exigit. ut sicut in vita
 bestiarum discimus summam felicitatem non esse his
 vitis. ita quoque in vita malorum hominum discimus
 non esse summam felicitatem his dominari. **Q**ua-
 re tam malis quam bonis praesentia bona concedi de-
 berent. **S**ibi ergo bonis et malis ista praesentia
 debuerunt. et aliter boni potiora sibi fuari non
 crederent. nisi ista tam bonis quam malis com-
 munita esse viderent. **N**ihil igitur homo amplius
 de societate aut felicitate malorum quaeratur.
 imo multum tibi placeat. et ad amandum crea-
 torum tuum artius se te exciter. eo quod sunt flagel-
 la praesentis misericordiae erudientis filium suum ex amo-
 re paterno. **A**ugustinus. **E**t mali viuunt.
Omnis namque malus aut ideo viuunt ut corri-
 piatur. aut ideo viuunt ut pro illis boni exerceantur.
Dugo. **N**ec idcirco in privilegium singu-
 laris amoris tecum ascribendos putas. quod in
 usu eorum et dominio rerum transeuntium socios
 habueris. quod etiam in se sicut iam dixi salutem tue
 perficiunt. quod istis tecum non tamen viti sed et domi-
 nari possunt. **Q**uid autem de societate bonorum dicam
 Dixi autem societatem hominum dono tibi creatoris
 esse concessam. ut inde solamen vite accipias. ne
 quadam solitaria et inerti vita destitutus commu-
 nescas. **S**icut igitur vita malorum tibi est exer-

citium. sic solamen est vita bonorum. quae certe ta-
 les sunt. quos nec felicitatis tuae principes. nec
 amoris tui debes aspernari consortes.

Quod caritas de alieno tanquam de proprio gloria.

Nam si vere bonos diligis. quicquid illis benefici-
 cum impenditur. inde caritas quae in te est non quasi
 de alieno. sed quasi de proprio gloria. **L**icet igitur
 beatum esset isto amore vel solam proficere. multo
 becius in ipso cum multorum bonorum gratula-
 tione delectari. quod cum in eos quae etiam participati-
 pant affectus dilectionis. expanditur charitatis
 gaudium. et suauitas ampliat. **Q**uod spiritualis
 amor participatio ampliat. **S**piritualis nam-
 que amor tunc melius cuiusque fit singularis. quam omnibus
 est communis. nec participatio plurimum mi-
 nuatur. cuius fructus vniuersus et idem totus in singulis re-
 peritur. ac pro hoc etiam singulariter diligit te. quod
 nil diligit sine te. **S**ic igitur singulus adest quasi
 omnibus. quod nec alium nec maiorem dilectionis affe-
 ctum singulus impenderet. si absque cunctorum par-
 ticipatioe singulos amaret. **N**ihil ergo de primum
 legio singularis amoris tui societas bonorum
 praescribit. quod amator tuus in omnibus diligit te. quod
 nihil diligit sine te. **Q**uod de affectu non di-
 strahitur. **N**on autem timeas animum illum in amo-
 re plurimum quod pro affectu distrahit. et idcirco mi-
 nor esse ad singulos. quod participatio quoddammodo et di-
 uisus videatur in cunctos. **E**rgo omnes vniuersum vni-
 ce diligant. ut omnes ab vno vniuersum diligantur.
Quia nec aliter propter vnum vniuersum ab omnibus dilige-
 dus est. nec aliter propter vnum vniuersum omnes diligere
 potest. **O**mnis autem in vno se quasi vnum diligit. ut vni-
 uersum dilectione vnum fiat. **I**ste amor vniuersum est non tamen
 primum. solus. non tamen solitari. participatio. nec
 diuisus. communis et singularis. cunctorum singulus.
 et singulorum totus. nec participatioe decre-
 scens. nec usu deficiens. nec tempore veterascens.
 antiquus et nouus. affectu desiderabilis. ex-
 perientia dulcis. fructu eternus. locum ditate
 plenus. reficiens et satians. nec vniuersum fastidium
 generans. **Q**ualiter de singulis quos diligit
 affectu et effectu sit. **U**t autem tibi plenus sa-
 tisfaciam. demonstrabo quod iste sponsus ama-
 tor castitatis. singulis quos diligit. quasi omnibus affe-
 ctu et effectu sit. **I**n se quoque primum tibi de-
 optimus amator tuus. ne nihil esset in quo sin-
 gulariter de ipso gloriari possis. sed sic communis et
 specialia dedit. sicut singularia tribuit. **D**o-
 na communia quod sunt ea quae in vniuersum
 vniuersorum veniunt. sicut est lux solis. spiramen
 aeris. **S**pecialia vero ut ea quae non omnibus. sed quasi
 cuiusdam societati concessa sunt. sic est fides. sapia.

Amatorium

disciplina. **Dona singularia.** Singu-
laria aut vt ea que vnicuique propria impartita
sunt. sicut petro pncipat^r in aplis. paulo a/
postolat^r in gentib^{us}. iohani privilegium amoris
¶ In omnib^{us} te de^o dilexit. **C**onsidera g^o
q^{ue} comunia cu^m omnib^{us}. que specialia cu^m aliq^{ui}/
bus. q^{ue} singularia solus accepit. **I**n omnib^{us}
bis te dilexit. que vt comunit^r cu^m omnib^{us}. vel
specialit^r quibusdā. vel singularit^r tibi soli
tribuit. **¶** Cū omnib^{us} te de^o dilexit. **L**ū
his omnib^{us} rursus te dilexit. q^{ue} te participa/
tione doni sociavit. **¶** Cū oib^{us} te deus
dilexit. **P**re his omnibus te dilexit. quib^{us}
singular^r dono grē te pretulit. **E**t in omni
creatura. **I**n omni creatura dilect^{us} es. cū
omnib^{us} bonis dilect^{us} es. p^{ro} omnib^{us} malis dile/
ctus es. **E**t ne parū tibi videat^r q^{uod} p^{ro} oib^{us} ma/
lis dilect^{us} es. quāti boni sunt q^{ui} min^{us} te acce/
perunt attende. **N**ec parū existimes vel in/
tant^r. vel cū tantis esse dilectū. nisi r^{ati} bonos
omnes habeas socios. malos vero r^{ati} q^{ui} dīta
sunt vniuersa subiectos. **V**idisti g^o q^{uanta} sūt
in quib^{us} dilect^{us} es. vidisti q^{uanta} sunt cū q^{ui} b^{us}
dilectus es. **¶** Cū oib^{us} dilect^{us} es. **H**unc
q^{uod} p^{ro} omnib^{us} dilect^{us} es. **C**onsidera quātūz potes
Tu ei nosti q^{uod} accepit. r^{ati} necesse habes ad/
huc meli^{us} nosse. ne incipias vel de his q^{ui} nō
accepisti p^{re}sumere. vel de his q^{ui} accepisti gra/
tias nō referre. **N**ā r^{ati} ipse idcirco hec tibi de/
dit. vt tu ea semp^{er} in mēoria habeas. r^{ati} nūq^{uam}
ab eius amore oblivione tabescas. **P**rimū
cogita hō q^{ui} aliq^{uando} nō fueris. r^{ati} vt esse incipe/
res. hoc ei^{us} dono accepit. **D**onū ergo eius
erat vt fieres. **S**ed nunq^{uam} tu ei aliq^{uando} dede/
ras p^{ro} q^{ui} fieres. q^{ui} tibi hoc ab eo redderet
vt fieres. **N**ihil p^{ro} fusus. nihil tu dederas.
nihil dedisse poteras p^{ro} q^{ui} fieres. sed grat^{ias}
accepisti vt ab eo fieres. **C**ui g^o platus es in
eo q^{uod} fact^{us} es. **Q**uis min^{us} accipe potuit. q^{uod} q^{ui}
vt fieret accepit. **E**t tū nisi hoc esset aliquid
accipe nō poterat. qui nō erat. incipe etiā be/
ne esse q^{uod} nō esse meli^{us} esset. nihil ille q^{ui} est. eo
qui nō est. ampli^{us} accepisset. **B**erū. **D**e di/
ligendo deo. **E**rgo hō totū ei te debe/
re nō attendis. quez tui totū non ignoras
auctore. **Q**uid g^o tu qui deū tuū tenes. non
solū gratuitū vite tue largitorē. largissimū
administratore. sollicitū gubernatore. s^{ed} in/
sup^{er} copiosissimū redemptore. eternū cōser/
uatore. diratore. glorificatore. **D**ignus pla/
ne est morte. q^{ui} ei recusat viuere. **Q**uid retri/
bues dño p^{ro} omnib^{us} bis. **D**ugo. **S**ed

quare fecit te de^o tuus. nisi quia esse magis
q^{uod} nō esse voluit te. **E**t plus dilexit te oib^{us}
bis q^{ui} accipe nō meruerūt illud ab illo. **C**ū
ergo de^o tuus esset. tibi dedit bonum. r^{ati} ma/
gnū bonū. r^{ati} pulchrū bonū dedit tibi. **E**t te
cū hoc tibi daret p^{re}tulit omnib^{us} quib^{us} hoc tū
bonum suuz dare noluit. **A**deo nō a q^{ui} fa/
cti sumus. qui nō fuim^{us}. omnib^{us} qui facti nō
sunt. ampli^{us} accepim^{us}. **Q**ui vtiq^{ue} si ampli^{us}
us nihil dedisset. pro eo ipso tamē semp^{er} a te
laudand^{us} r^{ati} diligend^{us} esset. **A**ug^{ustinus}. **D**e
rito igit^{ur} totū erigit te q^{ui} fecit te. **D**ugo.
Hunc autē ampli^{us} dedit. q^{uod} dedit non so/
lum esse. sed pulchrū esse. (quo ad animaz
dico) r^{ati} formosum esse. quod quantū sup^{er}
nihil p^{ro} existentiā. tantū antecedit aliquid p^{ro}
formā. **I**n quo multum placeat id q^{ui} est. r^{ati}
ampli^{us} q^{uod} tale est. **I**n quo omnib^{us} plar^{ius}
est. **I**n quo omnib^{us} te prelatū aspice. q^{ui} ta/
le r^{ati} tam excellens bonū existendi vides nō
accepisse. **S**ed nec h^{oc} terminari potuit mu/
nificentiā largitoris oprimi. **A**dhuc aliq^{uando}
plus dedit. r^{ati} magis nos ad similitudinē suaz
traxit. **V**oluit em̄ ad se trahere p^{ro} similitudī
nem. quos ad se traherat p^{ro} dilectionem
In quib^{us} p^{ro}cellis attende. **D**edit g^o nob^{is}
esse. r^{ati} pulchrū esse. r^{ati} viuere. r^{ati} vt p^{ro}cellam^{us} et
bis qui nō sunt p^{ro} essentia. r^{ati} bis q^{ui} inordina/
ta aut incōposita sunt p^{ro} formā. r^{ati} q^{ui} inanita
p^{ro} vitā. **M**agno ergo debito obligatus es.
Vultū accepisti r^{ati} nihil a te habuisti. r^{ati} pro
bis omnib^{us} non habes q^{ui} retribuas. nisi tū
vt diligas. **A**ccipisti aut^{em} hoc totū p^{ro} dilecti/
onē. **B**erū. in ser. lxxxv. sup^{er} canticum.
Amor p^{ro} se sufficit. is p^{ro} se placet. et p^{ro} p^{ro} se.
Ipe meritū. ipse p^{ro}miū est sibi. **D**e effectu
amoris. r^{ati} e^{ius} sufficientia. **M**agna res a/
mor. **S**olus ex omnib^{us} aime morib^{us} sensib^{us}
atq^{ue} defectib^{us}. in q^{ui} p^{ro} creatura. r^{ati} si non ex eq^{ui}
rūdere auctori. vel de fili mutua vicē repen/
dere. **V**erbi grā. **S**i mihi irascat de^o. non
ego illi eo similit^r irascar. **N**ō vtiq^{ue}. sed pau/
bo. sed p^{ro}temiscā. sed veniā deprecabor. **I**ra/
si me arguat. non redarguetur a me. **N**ec si
me iudicabit. iudicabo ego eum. **S**i domi/
nat^r. me oportet fuire. **S**i i^uperat. me oportet
parere. r^{ati} nō vicissim a dño vel seruiciuz
exigere vel obsequium. **D**e causa amoris
dei. **H**unc videas iam de amore q^{ui} aliter
sit. **N**am cū amat deus. nihil aliud vult q^{uod}
amari. **Q**uipe nō ad aliud amat. nisi vt a/
metur. sciens ipso amore beatos. q^{ui} se ama^{nt}

uerint. **D**agna igitur res est amor. sed si fuerit purus. Purus amor mercenarius non est. Purus amor de spe vires non sumit. nec tamen diffidentie danna sentit. **H**ugo. Scias igitur quod quod per dilectionem datum est. nec melius nec decenterius quam per dilectionem rependi potest.

Bernardus. quod non solum de hominem amare voluit. sed etiam ab eo vult amari. Nam cum ipse imensus sit. tamen amorem suum ponere voluit in hominem quod est quasi putredo et vermis. Quanta dignatio tanta dilectio. **E**t considera. Poterat autem etiam de aliis creaturis suis dedisse vitam. sed amplius in hoc dono dilexit te. **N**ec ideo plus dilexit te. quam plus diligendum inuenit in te. sed quod gratuito plus dilexit te. **T**ale fecit te ut iam merito plus diligat te. **Q**uid hec omnia faciunt diligentem considerata (nisi inuenerint confidentis animum a bono omni penitus prauo vendicatum amore) et ad se mirabiliter rapiunt et vehementer afficiunt. **B**ernardus. De diligendo deo.

Vide ergo quomodo imo quam sine modo a nobis mernerit. quod prius dilexit nos tantus et tantum. et gratias tantillo et tales. **M**odus sine modo. **M**odus idcirco diligendi deum esse debet sine modo diligere. **C**um vero dilectio quam tendit in deum. tendat in imensum. tendat in infinitum (Nam et immensus et infinitus est deus). **Q**uis nam queso debeat finis nisi esse vel modus amoris. **A**ugustinus. **M**odus tamen diligendi deum est. ut ipse amet super omnia et propter se. **Q**uia minus eum amat. qui cum eo aliquid amat quod propter eum non amat. **P**reterea plus esse post pulchrum esse. et post viuere. datum est sentire. datum est et discernere. **H**ugo. et per eandem dilectionem datum est. **Q**ue nisi precessissent nihil a largiente datum. nihil ab indigente acceptum fuisset. **Q**ui sublimis et decorus in antea factus est. **Q**uid sibi iste ornatu tantum actualis voluit. nisi quod idem ipse qui induit confortis suo palacio sue glorie preparauit. **N**ouit ad quod opus te conderet. nouit quilibet ornatus illud opus deceret. et ideo dedit quod decuit. et quod tamen decuit. ut et ipse diligeret et qui dederit. **D**e ornatu hominis. **S**ensibus foris decorauit. intus sapientia illustrauit. **S**ensus dans qui exteriori ornatu. sapientiam qui interiori rebus habitum. **S**ensus qui quasdam gemas fulgentes. appendentes ceteris. sapientiam qui naturali pulchritudine. faciem vultus tui coloras intus. **E**cce ornatu tuus omnium gemarum vincit pulchritudinem. **E**cce facies tua omnium formarum superat decorum. **T**ale te omnino esse decebat. quod ad

celestis palacium curie introducendus eras. **Q**uamtu dilectus es. et per quantum dilectus es. quantum talis factus es. **Q**ui singulare donum. quod non omnibus concessum. non nisi dilectis et diligenter procedendum. **V**ultu gloriari poteris. et multum custodire debueras. ne tale donum perderes. ne tale ornamentum fedares. ne tantum de corde corruperes. et eo amisso vel imminuto amplius miser fieres. quam eo non accepto. vel non profecto miser fuisses. ne te cum damno amisse pulchritudinis simul torqueret et confusio federtatis. et abiectio vilior fieres quam si receptus non fuisses. **I**stud custodiendum et illud cauendum fuerat. ut istud custoditum persisteret. et illud cautum non eueniret. **S**ed vide quod fecisti. **D**e reliquisti deum amatorem tuum. et cum alienis perstitisti amorem tuum. fedasti pulchritudinem tuam dispersisti ornatum tuum. **O**blitus es domini creatoris tui. et per tantis beneficiis condignas gratias non egisti. **I**deo vero ad maiorem confusione tua hec dixi. ut eo magis odium dignum ostenderem. quo tantis beneficiis acceptis. et non custoditis ingratum comprobarem. et ut magis de cetero illi fias obnoxius. quod te fecit cum non eras. et redemit cum perieras. **N**am illud quod in assertionem amoris illius commemorauit. ut inde occasione accepta. tibi narrare incipiam. quantum amator tuus qui iam excelsus apparuit cum te conderet. humiliari dignatus est cum repararet. **I**llic iam sublimis. hic iam humilis. non tamen hic quam illic minus amabilis. **I**llic poterat tibi magna prouidit. hic misericorditer per te dura sustinuit. **U**t enim te releuaret illuc unde cecideras. ipse descendere dignatus est huc ubi iacebas. **E**ryt tibi iuste redderet. quod iuste perdidit. ipse dignatus est pie pati quod tollerabas. **A**nselmus. **C**ur deus homo. **Q**ue fuerit ratio vel necessitas quod naturam assumpsit humanam.

In primis homo quod nullo modo poterat homo labore. pena. merito dignitate quam peccado amiserat permereri. omnidam tibi quam necessitate ratione deus cum sit opus. humilitate et infirmitate humane nature. per eiusdem restauratorem assumpsit. **O**portebat namque ut sic per hominis inobedientiam mors in humanum genus intrauerat. ita per hominis obedientiam vitam restitueret. **E**t quomodo modum peccati quod fuit causa nostre damnationis initium habuit a femina. sic nostre iusticie et salutis auctor nasceret de femina. **E**t ut diabolus qui per ligni gustum quem per suavitatem hominem vicerat. per passionem ligni quam intulit ab homine vinceret. **S**ed ipsa hominis liberatio nec per aliam quam per dei personam fieri decuit. nec po

Amatorium

erit. ne q̄ q̄cunq̄ p̄sona alia hoīem a morte
 eterna redimeret. et si fuus idē hō recte iudi
 caret. **Q** si esset nullaten⁹ restaurat⁹ eēt in
 illā dignitatē quā habitur⁹ erat si nō peccas
 set. cū ip̄e q̄ nō nisi fuus dei ⁊ eq̄lis angelis
 bonis p̄ oīa futur⁹ erat. fuus eēt e. q̄ deus
 nō eēt. ⁊ cui⁹ angeli fui nō essent. **Q** hō hō
 p̄ aliā q̄ p̄ dei p̄sonā liberari nō potuit. ma
 nifeste vez esse attēde. **C**ōstat deū p̄posuisse
 vt de hoīb⁹ angelos q̄ ceciderant restaura
 ret. **T**ales ḡ oportet esse hoīes in illa ciuita
 te sup̄na. q̄ p̄ angelis in illis assumant. q̄les
 ibi futuri erāt illi. p̄ q̄b⁹ ibidē erūt. i. tales q̄/
 les nūc sunt boni angeli. **A**liōqn nō erāt re
 staurati qui ceciderūt. ⁊ sequet q̄ de⁹ aut nō
 poterit p̄ficere bonū q̄ incepit. aut penite
 bit eū tm̄ bonū incepisse. q̄ deo absurda sūt.
Oportet ḡ vt eq̄les sint hoīes bonis angel⁹
Cū ergo boni angeli nunq̄ peccauerūt. po
 tes ne cogitare q̄ hō qui fm̄ q̄ hō. q̄ aliq̄n
 peccauit. nec vnq̄s deo p̄ pctō satisfecit. sed
 tm̄ impunit⁹ dimittit. eq̄lis sit angelo qui
 nunq̄ peccauit. **M**inime. **N**ō ḡ decet deū.
 hoīem peccantē sine satisfactiōe ad restau
 rationē angeloz assumere p̄diroz. q̄m veri
 tas nō patit eū leuari ad equalitatē beozū.
Considera etiā in solo hoīe sine h̄ q̄ debet
 angelis eq̄ri. vtrū eū talit⁹ de⁹ ad b̄itudinē
 vllam. vel talē qualē habebat anteq̄s pecca
 ret debebat p̄bere. **E**xemplū. **P**o
 nam⁹ p̄ exemplū aliq̄n in māu tenere mar
 garitā p̄ciosam. quā nulla vnq̄s pollutio te
 tigit. ⁊ quā nullus possit ali⁹ amouere d̄ ma
 nu eius. nisi ip̄o p̄mittente. ⁊ eam disponat
 recondere in thesaurū suū. vbi sunt carissi
 ma ⁊ preciosissima q̄ possidet. **Q** si p̄mittat
 ip̄e eandē margaritā ab aliq̄ inuido excuti
 de manu sua in cenū. cuz p̄hibere possit. ac
 postea eā de cenō sumens pollutā. ⁊ non lo
 tam in aliq̄n mūdū ⁊ carū locuz. deinceps
 illā sic seruat ⁊ recōdit. putabis ne illū sapi
 entē. **N**ō. si recte sapias. **A**n nō silr faceret de
 us. q̄ hoīem angelis sociandū sine pctō q̄si
 in manu sua tenebat i paradiso. ⁊ p̄misit vt
 accesus inuidiā diaboli eū in lutū pcti. q̄/
 uis p̄sentientē deiceret. **S**i nō p̄hibere vel
 let diaboli. vt nō posset tēptare hoīem. nō
 ne inquā silr faceret. ac si homiez pcti sorde
 maculatū. sine om̄i lauatōe. i. absq̄ oī satisf
 factiōe talē semp mansurū. saltē in paradi
 sum de q̄ eieci⁹ fuerat. reduceret. **T**ene igit
 certissime. q̄ sine satisfactiōe. i. sine debiti so

lutione spontanea. nec de⁹ pōt pctm̄ impu
 nitū dimittere. nec pctō ad tantā beatitu
 dinē vel talē qualē habebat anteq̄s pecca
 ret puenire. **F**irmē igit crede ne dubites.
 q̄ fm̄ mensurā pcti oportet satisfactionem
 esse. **Q** oīno hō nō p̄t satisfacere. **E**tu
 q̄d solues p̄ pctis. **F**orsitan dices. peniten
 tiā. cor p̄ritū ⁊ hūiliatū. abstinentias ⁊ mul
 timodos labores corpis. ⁊ misericordiam dan
 di. ⁊ dimittēdi ⁊ obedientias. **Q**uid in oīb⁹
 his das deo. **V**ide ⁊ diligēt p̄sidera. q̄ cū
 red dis deo aliq̄d q̄d debes. ⁊ si nō peccasti
 nō debes h̄ cōputare p̄ debito. **Q**uantū
 amorē ⁊ timorem hō h̄re debeat pueniēdi
 ad h̄ q̄d fact⁹ est. **V**ia autē illa debes deo
 q̄ dicis. **T**ant⁹ nanq̄ dz esse in hac mortali
 vita amor. ⁊ ad q̄d p̄inet oīo. ⁊ desiderū p̄
 ueniēdi ad h̄ ad q̄d factus es. ⁊ dolor q̄ ibi
 nō es. ⁊ timor ne nō puenias. vt nullā letici
 am sentire debeas. nisi de his q̄ tibi auxili
 um aut spez dāt pueniēdi. **Q**uid ḡ das deo
 q̄d nō debes. cui totū q̄d es. ⁊ q̄d h̄es. et q̄d
 potes. debes ne pecces. **N**ihil igitur in his
 oīb⁹ das deo q̄d nō debes. **Q**uid ḡ solues
 deo p̄ pctō tuo. cū nihil habeas q̄d p̄ pctō
 soluas. **Q**uāta hō abstulerit deo q̄n se vin
 ci p̄misit a diabolo. **E**t si grauit peccat⁹
 q̄ntienscūq̄ scient aliq̄d quālibet parū con
 tra volūtātē dei facim⁹. q̄d faciet miser ho
 mo pctōz. q̄d deo p̄ pctō soluet. q̄ tot ⁊ tan
 ta nō solū grauias. sed ⁊ enormia sciēs ⁊ p̄u
 dens cōmisit p̄ longū temp⁹. imo fere tota
 vita sua. ⁊ q̄i sus i volutabro luti delectabi
 liter in eisdē iacuit. **S**i fm̄ q̄ntitatē peccati
 erigit de⁹ satisfactiōnē. nec satisfacis si non
 reddis aliq̄d maius q̄ id p̄ quo pctm̄ face
 re nō debueras. q̄ sic rō erigit. quid facies.
 quid solues deo tot malis obuolur⁹. **I**tes
 homo in paradiso sine pctō fact⁹. q̄si posu
 est p̄ deo int̄ deū ⁊ diaboli. nō p̄sentendo
 suadenti pctō ad honorē dei ⁊ ad p̄fusiōnē
 diaboli. cū ille infirmior in t̄ra nō peccaret
 eodē diabolo suadente. q̄ fortior peccauit i
 celo nullo suadente. **E**t eū hoc facere pos
 set. nullā vi coact⁹. sed sola se suasiōe sponte
 vinci p̄misit. ad voluntatē diaboli. ⁊ p̄ volū
 tatē dei ⁊ honorē. **J**udica ḡ hō tuip̄e si non
 est p̄tra honorē dei vt hō recōciliet illi. cum
 calūnia hui⁹ p̄tumele do irrogata. nisi p̄ri
 us honorauerit deū vincendo diaboli. sic
 illuz in honorauit vict⁹ a diabolo. **Q**ual
 de diabolo dz esse victoria. **V**ictoria re

ro talis debet esse. vt sicut fortis ac p̄tate im-
mor-^{ta}lis. p̄sensit facile diabolo vt peccaret
vnde iuste incurrit penā mortalitatis. ita in-
firmus et mortalis. q̄l̄ ipse se fecit. p̄ mortis dif-
ficultatē vincat diabolu vt nullo mō peccet
q̄d facere nō p̄t̄ q̄s diu ex vulnere p̄mi p̄cti
cōcipit et nascit i p̄ctō. Adhuc accipe vnū
sine q̄ nō recōciliat homo. nec min⁹ impos-
sibile. Quid abstulit hō deo cū vinci se p̄mi-
sit a diabolo. Rōne abstulit deo quicq̄d de
hūana natura facere p̄posuerat. Intēde in-
dustria et iusticiā. et indica f̄m illud vtruz ad
equalitatē p̄cti hō satisfaciatur deo. nisi idip̄z
q̄d p̄mittendo se vinci a diabolo. deo abstu-
lit. diabolu vincēdo restituat. vt quēadmo-
dū p̄ hoc q̄ est vict⁹. rapuit diabolus q̄d dī-
erat. et deus p̄didit. ita p̄ h̄ q̄ vincat. p̄dat dī-
abolus et de⁹ recuperet. Nullaten⁹ ḡ debz aut
p̄t̄ accipe hō a deo q̄d de⁹ illi creare p̄posu-
it. Si tñ reddit deo totū q̄d illi abstulit. vt
sic p̄ illū de⁹ p̄didit. ita p̄ illū recuperet. Qd̄ n̄
aliē fieri valet. nisi vt quēadmodū p̄ victus
tota hūana natura corrupta et q̄i fermētata
est p̄ctō. cū q̄ nullū de⁹ assumit ad p̄ficiēdaz
illā ciuitatē celestē. ita vt p̄ vincētē iustifi-
cent tot homines q̄t illum numer⁹ cōpleturi
erūt. ad quē cōplendū fact⁹ est hō. Et h̄ face-
re nullaten⁹ p̄t̄ p̄ctōz hō. qz p̄ctōz p̄ctōz iu-
stificare neq̄t. Nihil ḡ iustus. nihil impossibi-
lius. Attēde adhuc. Si hō dī iniust⁹ q̄
homini nō reddit q̄d debet. multo magis in-
iust⁹ est q̄ dō q̄d debet nō reddit. Qd̄ si red-
dere nō p̄t̄. quō iniust⁹ est. Audi. Q̄ ipo-
tentia hoīs nō excusat eū. Forsitā si nul-
la est in illo cā impotentia. aliq̄tinus excusari
p̄t̄. Sed si in ip̄a impotentia culpa ē. sic nō le-
nigat p̄ctm̄ ita nō excusat nō reddentē de-
bitū. Nā si q̄s iniūgat opus aliq̄d suo suo.
et p̄cipiat illi ne se deijciat in foueā quaz illi
demonstrat vnde nullatenus exire possit. et
suus ille p̄tēnens mādātū et monitionē do-
mini sui. sponte in mōstratā se mittat foueā
vt nullaten⁹ possit op⁹ iniūctū facere. putat
ne aliq̄tin⁹ illi impotentia illā ad excusatio-
nē valere. cur opus iniūctū nō faciat. Non.
Immo dupl̄r peccauit. Quia et q̄d iustus ē
facere. nō fecit. et q̄d p̄ceptū est vt nō faceret.
fecit. Ita hō qui se sponte illo debito q̄d sol-
uere nō p̄t̄. et sua culpa derexit se in hanc im-
potentiā. vt nec illud possit soluere q̄d de-
bet. ante p̄ctm̄. id ē. ne peccaret. nec hoc q̄d
debet. quia peccauit. inexcusabilis est. Ip̄a

nanqz impotentia culpa est. qz nō debet eam
h̄re. imo debet eā non h̄re. Nā sicut culpa ē.
nō h̄re q̄d h̄re debet. ita culpa est. h̄re q̄d de-
bet nō h̄re. Sicut igit culpa est homi non
h̄re p̄tatem illā quā accepit. vt posset caue-
re p̄ctm̄. sic culpa est illi habere impotentia
qua nec iusticiam tenere. et p̄ctm̄ cauere. nec
q̄d p̄ctō debet reddere p̄t̄. Sponte nāqz
fecit vnde p̄didit illā p̄tate. et deuenit in hāc
impotentia. Illud em̄ ē nō h̄re p̄tate quā de-
bet h̄re. et h̄re impotentia quā debet non h̄re.
Quapropter impotentia reddēdi deo q̄d de-
bet. q̄ facit vt nō reddat. nō excusat hoīez si
nō reddit. qm̄ effectū p̄cti nō excusat p̄ctm̄
q̄d facit. Iniust⁹ ē ḡ hō q̄ nō reddit deo q̄d
debet. et iust⁹ ē qz reddere neq̄t. Et null⁹ i-
ustus admittet ad b̄titudinē. qm̄ quēad-
modū b̄tudo ē sufficiētia in q̄ nulla est indi-
gētia. sic nulli p̄uenit nisi in q̄ ita pura ē iu-
sticia. vt nulla sit iniusticia. Cum igit videas
p̄ctōz hoīem h̄ debere deo. p̄ctō q̄d l̄ red-
dere neq̄t. et nisi reddiderit saluari neq̄t. in-
struedus es ne forte desperes. q̄lit de⁹ mi-
sericordia saluet hoīem. cū p̄ctm̄ nō dimittit
illi nisi reddiderit. p̄t̄ q̄d illud debet.
Q̄ hō fact⁹ fuit iust⁹ vt b̄tū eēt. Rōnale
naturā a dō factā eēt iustā vt illo fruēdo b̄tā
eēt. dubitari nō d̄z. Iō nāqz rōnal est. vt dī-
scernat int̄ iustū et iniustū. int̄ bonū et malū.
et int̄ magis bonū et min⁹ bonū. Si l̄i rōne p̄-
bat qz ad h̄ accepit p̄tate discernēdi. vt odif-
set et vitaret malū. ac amaret et eligeret bonū
atqz magis bonum magis amaret v̄l eligeret.
Sed nō p̄uenit vt de⁹ p̄tate tantaz frustra
dederit. Ad h̄ itaqz sc̄rām eēt rōnalē creatu-
rā certū ē. vt sūmū bonū sup̄ oīa amaret et
eligeret. n̄ p̄t̄ aliud s̄z p̄t̄ ip̄m. Si ei p̄t̄ ali-
ud. nō ip̄m s̄z aliud amat. Ut igit frustra n̄
sit rōnal. sil̄ ad h̄ rōnal et iusta facta ē. Qua-
propter rōnal natura iusta facta est. vt sūmo bo-
no. i. deo fruēdo b̄tā eēt. Nō ḡ q̄ rōnal crea-
tura ē fact⁹ ē iust⁹ ad h̄. vt deo fruēdo beat⁹
eēt. Q̄ hō nō moreret si n̄ peccasset. Qd̄
aut fact⁹ sit talis vt necitate nō moreret. h̄c
facile p̄bat. qz sapie et iusticie dei repugnat.
vt cogeret mortē pati sine culpa quē iustus
ad b̄titudinē fecit. Sed ḡ. Qz si nūqz peccas-
set. nūqz moreret. Tñ ap̄te quāqz fusa resur-
rectio mortuoz. p̄bat. Quippe si hō p̄ctē re-
staurād⁹ ē. talis d̄z restitui q̄lis futur⁹ erat
si nō peccasset. Nihil ḡ iustus aut p̄uenien-
tius intelligit. q̄ vt sicut hō si p̄seuerasset in

necesse est vt satisfaciens idē sit q̄ pctōr. aut eiusdē generis. **Alit** nāq; nec adā nec gen⁹ ei⁹ satisfaciet p se. **Ergo** sic d̄ adā z eua pctm̄ in oēs hoīes pagatū est. ita null⁹ nisi vl̄ ip̄i vel q̄ de illis nascit. p pctō hoīm satisfacere debet. **Qm̄** ergo illi nequeūt. necesse ē vt de sit qui h̄ faciet. **Ampl⁹**. Sicut adā z totuz gen⁹ eius p se fecisset. sine sustentatiōe alterius creature si nō peccasset. ita oportet vt si idē genus resurgit post casuz. p aliū resurgat ac releuet. **Nā** p quēcūq; in statū suū restituat p illū itaq; stabit p quē statū suū recuperabit. **Ratio** q̄re de⁹ humanā naturā p̄mitus fecit in solo adā. **De⁹** etiaz qm̄ humanā naturā primū⁹ fecit in solo adam nec feminā (vt de vtroq; sexu multiplicaretur hoīes) facere voluit nisi de ipso. aperte monstrauit se nō nisi de adam voluisse face re. qd̄ de natura hūana factur⁹ erat. **Quap** pter si gen⁹ ade p aliq̄ releuet hoīem. qui nō sit de eodē genere. nō in illā dignitatem quā habitur⁹ erat. si nō peccasset adā. z idō nō integre restaurabit. z dei ppositū defice re videbit. q̄ duo incōuenientia sunt. **Ergo** necesse est vt de adā assumat hō. p quem restaurādū est gen⁹ ade. **Pinge** igit in aīo nō sup fictā vanitatē. sed sup solidā veritatē. z dic. qz valde cōuenit. vt quēadmodū hoīs pctm̄. z causa nre p̄ditōis p̄ncipiū sumpsit a femina. ita medicina pcti z causa nre saluationis nascat a femina. **Silr** z hoc. **Si** ḡgo erat q̄ causa fuit hūano generi totius mali. multo magis decet vt virgo sit. q̄ causa erit totū⁹ boni. **Hoc** quoq; silr. **Si** mulier quā de⁹ fecit de viro sine femina. facta est de ḡgine. puenit valde vt vir qz qui fiet de femina sine viro fiat de ḡgine. **Q** mag⁹ cōuenit filio incarnari qz alijs psonis. **Hunc** tibi quoq; dicendū est in q̄ psona de⁹ q̄ est tres p̄sone hoīem assumat. **Plures** em̄ p̄sone ne queūt vnū eundē hoīem assumere in vnitate p̄sone. q̄re in vna psona tm̄ hoc fieri necesse est. **Sed** de hac vnitate p̄sone dei z hoīs et in qua psona dei h̄ magis fieri oporteat breuiter tango. **Cur** videlicet pon⁹ filij psona debeat incarnari qz patris aut sp̄s̄s̄cī. **Si** q̄libet alia psona incarnet. erūt duo filij in trinitate. filij scz dei q̄ z ante incarnationē filij est. z ille q̄ p incarnationē filij erit ḡginis. et sic erit in psonis (que semp̄ eq̄les e⁹ debet) ineq̄litas fm̄ dignitatē natiuitatū. **Digniorē** namq; natiuitatē habebit nat⁹ ex

deo qz nat⁹ de ḡgine. **Itē** alia rō. **Est** z aliud cur magis d̄ueniat filio incarnari qz alijs psonis. qz puenient⁹ sonat filij supli care p̄ri qz aliā psonaz aliū. **Item**. **Homo** p quo erat oratur⁹ z diabolus quē erat expugnaturus. ambo falsam similitudinē dei. p p̄ria voluntate p̄sumperāt. **Unde** q̄si specialius aduersus psonaz filij peccauerant. qz vera p̄ris similitudo credit. **Illi** cui specialius sit iniuria. cōuenient⁹ attribuitur culpe vindicta aut indulgentia. **Quapropt̄** cū nos ratio inenitabilis p̄duxerit ad hoc vt necesse sit diuinā z humanā naturam in vnā cōuenire psonaz. nec hoc fieri possit in pluribz psonis dei. z hoc d̄uenientius fieri pateat in psona verbi qz in alijs. necesse est verbū deū z hoīem in vnā cōuenire psonā.

Leo papa. **Igit** sempiterna z summa essentia. que se sic ad hūani generis inclinavit salutē. nos quidē in suā gloriā trāstulit. **Sed** qd̄ erat. esse nō destitit. **Q** em̄ verbū caro factū est. nō hoc significat q̄ in carnem sit dei natura mutata. sed qd̄ a verbo in vnitate p̄sone sit caro suscepta. in cuius vtiq; nomie homo tot⁹ accipit. **Unde** vtriq; nature in suis p̄rietatibz p̄manenti. tanta est vnitas facta z cōmunitio. vt quicqd̄ ibi ē dei. nō sit ab humanitate disiunctū. quicqd̄ autē est hominis. nō sit a diuinitate diuisum. **Verbū** em̄ z ania z caro in vnā cōuenere psonam. z hec tria vnū. z hoc vnuz tria sunt. nō in cōmixtione substātie. sed vnitate p̄sone. **Et** in hoc homo cōsidera q̄ cum origini humane multū dederit. q̄ nos ad imaginem suā fecit. reparatōi nre longe amplius tribuit. cū seruili forme ipse se de⁹ coaptauit.

Q min⁹ est mirabile hoīem ad diuinā qz deū ad hoīem venire. **Quis** ei ex vna eadēq; pietate sit. q̄qd̄ creature creator impendit. min⁹ tm̄ mirū est hoīem ad diuinā p̄ficere. qz deū ad humana descendere. **Quis** em̄ ab impietate ad iusticiā. a miseria ad beatitudinē esset recursus. nisi z iustus ad impios. z beatus inclinaret ad miseros. **Hic** agit de dignatiōe incarnationis. **Libet** idcirco in huiusmōdi consideratione aliquantuluz imorari. eo q̄ tam ipius obstupenda dignatio. qua nostrū sibi associauit iumentū. qz copiosa redēptio apud eū. q̄ hūilr crucis subiuit tormētū. meditādi materiā ministrat habūdant. **Nescio** namq; si vlla esse possit efficacior. ac suauior morū edificatiō

q̄s verbi incarnati fidelis et pia consideratio. Quid enim hominem sic excitare potest ad amorem dei quam pueniens amor dei tam quam vehemens ad hominem. ut homo propter hominem velit fieri.

Quid nutrit amorem dei et quod amorem primi. Quid autem nutrit ita amorem primi. quam similitudo et natura primi in humilitate dei. Nam humilitatis exemplum nec cogitari posse maius aliquid existimo quam exinanitionem dei in forma serui. et seruitutem plusquam serui. **Bern.** Venit igitur filius dei de corde patris. in verum virginis matris. Venit a summo celo in inferiores partes terre. De hinc agit de dignatione incarnationis. **D**ignatio et penitentia inexcogitabilis. quod in carceris huius horrore fetoreque nostre mortalitatis tanta dignata est descendere celsitudo. **V**ira querentis dei dignatio. mira dignitas hominis sic quasi. in qua si gloriari voluerit. non erit insipiens. non quod aliquid esse videatur tanquam a semetipso. sed quod tanti fecerit eum ipse. **L**eo papa. Agnosce igitur ex his dignitatem tuam. et diuine consortis facti nature. noli in veteris vilitate degeneri. **B**er. Omnes namque diuitie. omnis gloria mundi. et quicquid in eo concupiscit. minus est ad hanc gloriam. imo nec aliquid in eius comparatione. **B**er. Quia in nullo sic se exinanivit deus quantum in conceptione sua. **P**reterea non tam admiranda. quam etiam obstupenda intueor in hac gloria. Nam cum humanarum infirmitatum vel iniuriarum quas pro nobis prulit diuina dignatio sic tempore primas sic etiam humilitate fere maximam existimo. quod in vero concipi. in vero noue mensura maiestas illa incircumscripta passa est contineri. **U**bi enim sic se exinanivit ut quasi penitus a se ipso defecisse visus est. Tanto tempore nihil illa sapientia loquitur. nihil illa virtus manifestum operatur. nullo signo visibili maiestas que clausa latet prodit. Nam in cruce visus est infirmus. ubi quod infirmum fuit ipsius statim foris apparuit omnibus hominibus. quando et moriens glorificat latronem. et expirans inspirat centurionem. quando horari dolo passionis eius non solum conpati facit elementa creaturarum. sed etiam contrarias fortitudines subigit eternorum passioni dolorum. **I**n vero sic est quasi non sit. sic omnia virtus vacat quasi nihil possit. et verbum eternum sub silentio se premit. **B**er. Exinanivit igitur semetipsum formam serui accipiens. et cum tota multitudine miserationum suarum de thalamo. psilite virginali. **D**ependet deus ad verba.

ponit in presepe. ligat in cunis. pannis involuit. et laxatis fasciis felices manus et sancta brachia pro cunaru paruitate expandit. **D**e pauprimo circa dei natiuitatem cultu. **A**ula ibi domus ambicio ubi reclinatorum in stabulo. matris in feno. filii in presepio. **T**ale elegit mundi fabricator hospicium. huiusmodi habuit delicias sacre virginis puerperii. **P**anniculi pro purpura. pro bisso in ornatu regio lacinie congerunt. **G**enitrix est obstetrix. et deuota dilecte soboli ipsa exhibet clientelam. attrahat. amplectitur. iungit oscula. porrigit mamam. totum negotium plenum gaudio. nullus dolor. nulla natura contumelia in puerpio. **P**edissequas substantia familiaris non patitur. mancipiorum obsequia sumptu tenuis et inops mensa excludit. **N**ullum domus ardua diuersorum occultabat. nec secreti recessus erant illi casule. in castraturam. tectum. et soli parietes pro circuitum vestiebant. **N**ec ibi locus erat lacrimis quam solent puerperis preparari. quippe nec aliquid nature iniuria matrem domini leserat. quam sine tormento pepererat. quam in conceptione caruit voluptate. **E**t quasi in propria venerit quam omnia continet. quicquid circa ipsum vel ipsius genitricem impendebat officium. non tamen pauprimo extitit. sed etiam alienum. **B**er. Et de quo dicebat. quis deus magnus sicut deus noster. et magnitudinis eius non est finis. iam non predicat magnus dominus et laudabilis nimis. sed paruus dominus et amabilis nimis. **A**lludit ut paruus virginis matris. arridet. et blandientes oculos in mariam intorquet. **S**tat perterrita tantis miraculorum regina celorum. confert in corde suo salutationem archangelum. conceptionem dei. natiuitatem pueri. et miratur quod ille qui sic potuit ad nos venire. sic voluit subuenire. **E**t certe cum totus sit dulcedo. et sic subuenire nobis voluit. dulcior est mihi facit teneritudo membrorum. **D**ulcedo hinc comparabilis. et pietas ineffabilis. ut deum qui creauit me. videam puerum creatum pro me. deusque maiestas et gloria non solum sibi mihi fiat corporis vita. sed etiam miserabilis. et velut humane indigens opis. appeat etiam infirme. **D**uricia cordis mei. **Q**uid hoc facit. **A**mor certe dignitatem ne scius. dignatione diues. affectu potens. suauis efficac. **A**mor solus de deo triumphat. **Q**uid amore violenter. **T**riumphat de deo amor. quia semetipsum exinanivit. ut scias amorem fuisse. quod plenitudo effusa est. quod altitudo ad adequata. quod singularitas associata est.

Bernardus. Quid igitur ad hec dicitur?

mitat tua affectio. imo nō dormitat. s; mor-
tua est. **U**t te crucifaceret. vt te ad amorem
suū traheret. omnē plenitudinē diuinitatē
in hoīem transfudit. **Q**uod deo transfusus sit
in hoīem. **T**ransfusus deū in hoīem di-
co. q; nō ad mensurā datū homī video. nec
de omni plenitudine sua penes deū aliquid
resedit. qd in hoīem cui vnit⁹ est nō effudit
dū omne qd in diuinitatē thesauro pietatis
inuentū fuit. totū in vtero virginis aggestū.
Ita em̄ de⁹ fundit. deus amator tu⁹ in ho-
minē effusus est. q; tanq; a sua ppria virtute
sic exinanit⁹. dū videlicet i ea hūilitate qua
tibi p̄suluit. nō solū p̄re. sed etiā se ip̄o fact⁹
sit inferior. **Q**ue vero maior exinanitio in
oculis videntū. quid efficac⁹ ad creatorē
tuū reamandū. q; q; p̄te splendor glie et fi-
gura paterne substātie. formā p̄ferat serui-
lem. et in ip̄a nō habēs speciē neq; decorē.

Quāris de⁹ se exinanuit. **Q**uī em̄ q̄si
parū esset exinanit⁹ si homo solū fieret. sed
etiā humane carnis ita fundit⁹ in se formā
et speciē vacauit. sapiam infatuauit. virtu-
tem infirmauit. minuitq; magnitudinē. vt
et in natiuitate minimū. et in passione se no-
uissimū virozum homib; exhiberet. vnde
nec reputauerūt eum. **O**bstupescē g; homo
tanta p̄te mirabilia. tanta bñficia. p̄te exhi-
bita. **C**ogita quantū te diligat. q; tanta di-
gnat⁹ est facere p̄te. **C**ōsidera diligent do-
minū sabaoth. q; celū et terrā implet. iacentē
in p̄sep̄io infantulū. imo cui⁹ maiestati an-
gusta est omnis celi latitudo. p̄anis inuolu-
tum. et q; in celis tonat. sub cui⁹ vocis toni-
truo angelice p̄ates submitrūt alas suas
vagientē. vt ip̄ius amor; ardore totus ac-
ensus. ad tanta bñficia tua vsq; buc ingra-
titudo erubescat. q; ip̄e tuā naturā diuine vo-
luit associari in vna p̄sona. nunq; ab eo sepa-
randā in signū amoris. vt sic saltē euz ama-
res a quo te agnosceres sic amari. **B**uer-
rus. **P**ro his semp grat⁹ esto. indefinen-
ter gr̄as age. et caue ne indignū videri vel
vt credat⁹ deus dei filius femineis se inferuis-
se viscerib; et maiestātē suā huic contumelie
subdidisse. **Q**uod nō fuit cū iniuria dei assū-
ptio humane nature. vt nature carnis i-
mixtus. in vero hūane substātie corpe na-
sceret. cū totū hoc opus non iniuria sit ip̄i⁹
sed potentia. nō credenda pollutio sed glo-
riosa dignatio. **S**i em̄ lux ista visibilis nul-
lis imundicijs quib; sup̄fusa fuerit violat.

nec radior solis nitore quē corporeā crea-
turā esse nō dubiū est. loca nulla sordentia
vl cenosa p̄amināt. qd illi⁹ sup̄ne semp̄ter-
ne et incorporee lucē essentiā potuit quib; sui
qualitate polluere. q; se ei quā ad imaginem
suā addidit sociādo creature. purificatio nez
p̄stitit. maculā nō recepit. et sic sanauit vul-
nera infirmitatē vt nulla pateret dāna p̄tu-
ris. **Q** felix p̄inde. q; amabilis natiuitas
tua puer iesu. q; natiuitatē oīm emēdat. qd
etioz reformar. p̄iudiciū soluit. cirographū
dānate nature rescindit. vt si quē p̄iger dā-
nabiliter esse natū. possit felicissime renasci
Vere tu puer misericors. quē sola miscōdia
puerū fecit. licet paritē miscōdia et veritas i te
obuiauerunt sibi. **V**ere inq; tu misericors
puer nat⁹ es nobis. nō tibi. lucra n̄ra nō au-
gmenta tua nascēs de nob; q̄isti. q; ad h; so-
lum nasci dignat⁹ es. vt nos minoratōe tui
pueberes. humiliatōe glorificares. **D**ulce
certe. p̄inde dulce et sapidū cogitare. et reco-
gitare puez deū. qn etiā efficac⁹ et opatorūz
ad medendū ac dulcorādū (si q; in nob; est)
p̄ctōz amaritudinē. p̄nie austeritatē. **Q**uid
nō tēperabit illa dulcedo. q; morte; q; facit
dulcissimā. **E**t int̄ hec cōsiderata. sp̄ recur-
ro ad h; qd dulce sapit. et familiar⁹ adberet
videlicet q; id voluit in similitudinē hoīm fie-
ri. vt hoīb; esset amabilior. **S**imilitudo ei ad
amorē efficac⁹ opat. **I**deo nō me capio pre-
leticia. q; illa maiestas naturā suam nature
mee carnis et sanguis sup̄uestit. et me misere
in diuitias glie sue nō ad horā sed in semp̄-
ternū includit. sit frat⁹ me⁹ dñs me⁹. et rimo-
rē dñi fratris vincit affectus. **I**deo dñe ie-
su libenter audio te regnantē in celis. sed li-
bentius nascentē in terris. **H**ec enim me-
ditatio rapit affectum meū. et huius memo-
ria cōalescit cor meū. viuētis et viuide po-
tionis asperitate purgatū. **E**rat vtiq; dñs
meus inter angelicos ordies. audies hym-
nū glorie sue admirabilis. illi mirabili crea-
ture faciēs mirabilia in celo et in terra. i ma-
ri et in omnib; abyssis. **E**go autem in luto
fecis et miserie obuolutus. miser et miserabi-
lis. et omnem spem egrediendi perdidit. **I**lle in gloria. ego in miseria. admirabilis
ille ego miserabilis. **S**anctum et terribile
nomen eius. quod vir audeat illud digni-
or noiare natura. **H**omē illud clausū et inte-
grū. quō cape poterā. qd vix angelic⁹ ocul⁹
p̄spicere necdūz p̄spicere pōt. **I**lle qui erat

Amatorium

admirabilis agminibus angelorum. Inclinat celos. et fit subsidiarius hominum. **M**aiestatium nomen. impetratum effundit. et quod mirabilis est in celis. Consulere venit in terris. Abscondit purpuram sub miserie vestimentis. et ad lutum ubi iacebat inclinatur non mergitur. Et si audeo dicere. infusus sum in limo profundi. **O**peri manuum suarum porrigit dexteram. de profundis aquarum extrahit. extractum abluunt. ablutum induit. indutum reparat. reparatum confirmat. Porrigit dexteram cum nascitur. cum loquitur extrahit. abluunt cum moritur. induit cum resurgit. cum ascendit reparat. confirmat cum spiritum sanctum emittit de celis.

Bertram. De tribus mixturis in assumptione humane nature. Et ut agnoscas plenius homo dignitatem tuam. agnoscas et gloriam conditionis tue vel humane. tria opera tres mixturas fecit omnipotens illa maiestas in assumptione carnis nostre. ita mirabiliter singularia. et singulariter mirabilia. ut talia nec facta sint. nec facienda sine super terram. **C**oniuncta sunt quippe ad invicem deus et homo. mater et virgo. fides et cor humanum. Admirabiles iste mixture. et omni miraculo mirabilis quod tam diversa ad invicem poterunt coniungi. **V**is vitalis in arboribus. **H**uic limo terreno vim vitales miscuit. ut in arboribus. unde surgit venustas in foliis. in floribus pulchritudo. sapor in fructibus et medicina. **V**is sensibilis in pecoribus. **A**diecit etiam et vim sensibilem limo nostro ut in pecoribus. que non solum iam vitam habeant. sed et sentiant quoniam partem sensificationis vigentes.

Vis rationalis in hominibus. **A**ddidit adhuc honorare limum nostrum. et ei vim rationalem coniunxit. ut in hominibus. qui iam non solum vivunt. sentiant. sed et discernant inter commodum et incommodum. inter bonum et malum. et inter verum et falsum. **V**oluit quoque adhuc infirmiora nostra habundantiori gloria sublimare. et contraxit se maiestas. ut quod melius habebat. videlicet seipsum limo nostro coniungeret. miseretur se invicem deus et limus. maiestas et infirmitas tanta vilitas et sublimitas tanta. **A**ugustinus. De tribus coniunctionibus mirabilibus. **E**t vide quod si mirabilis fuit coniunctio prima. videlicet inter animam et corpus. sed mirabilior fuit secunda inter deum et limum. nec minus mirabilis erit et tertia. cum homo angelus et deus unum erit spiritus. **C**onfundatur ergo superbia hominum. et ad humilitatem dei convertatur de se humilia sapere lutum. **B**ertram. **N**ihil enim deo sublimius. nihil vilius limo. et tamen tanta dignatione descendit deus in limum. tantamque

dignitate limus ascendit in deum. ut quicquid fecit deus. limus fecisse credatur. quicquid limus protulit. deus protulisse dicatur tam ineffabili quam inconvertibili sacramento. **B**ertram. **A**dverte ergo homo quod limus es. et non sis superbus. quod deo coniunctus es. et non sis ingratus. **N**ic inchoat de passione et humilitate pie redemptionis.

Verum quoniam bona que largiri mortalibus non cessat misericors et miserator dominus. recollere et recolligere omnia omni homini impossibile est. id saltem quod precipuum est et maximum opus videlicet redemptionis a memoria tua aliquatenus non recedat. **A**ugustinus. **A**gnosce igitur in quantum valeas. et quantum debeas. et dum precium tui cogitas. tibi vilis esse desinas. **F**aulstinus. **P**erspice homo quantum valeas. ut tandem in quibus vilis tibi esse desinas. ut per hoc erubescas scilicet subiacere vicibus dedigneris. dum generositate tua de creatoris ac reparatoris dignitate metiris. **A**ugustinus. **R**eus namque eris non parvi precij sed sanguinis christi. qui violas et maculas animam christi sanguine mundatam et passione redemptam. **L**eo papa. **R**ememto cuius sis capitis. et cuius corporis membra. **R**eminiscere quod morte christi eruitur de potestate tenebrarum. translatus es in dei lumen et regnum. quod precium tuum sanguis est christi. qui veritate te iudicabit. qui misericordia te redemit. **D**iligerent enim nostrum deus causam nisi in sua bonitate non habuisset. et mirabilior est secunda hominum generatio quam prima conditio. **Q**uia plus est in novissimis seculis repasse deum quod perierat. quam a principio fecisse quod non erat. **B**ertram. in sermone. **R**ememto te. et si de nihilo factum non tamen de nihilo redemptum. **S**ex diebus condidit omnia. et te inter omnia. **A**duero per triginta tres annos operatur est salutem tuam in medio freti. **Q**uamvis laboravit. sustinetis carnis necessitates. hostis temptaciones. **Q**uis vero inter cetera digne penset quante fuerit humilitatis. mansuetudinis. dignationis. domini maiestatis indui carne. multari morte. turpari cruce. **A**unquid non valuit opus suum reparare absque ista difficultate. **V**aluit. sed maluit cum iniuria sui. ne pessimam atque odiosissimum vicium ingratitude vitare. **S**ane multum fatigationis assumpsit. quo multum dilectionis hominem debitorum teneret. commoneretur gratia actionis difficultas redemptionis. que minus esse devotum fecerat conditionis facilitas. **Q**uid enim dicebat homo creatus et ingratus. **S**gratis quidem conditus sum.

sed nullo guamie auctoris vel labore. Si quidē dicit et facta sunt. quēadmoduz vn̄ uersa. Quid magnū est quālibet magna qd̄ in s̄bī facilitate donauerit. Sic b̄n̄ficiū creatoris attenuās hūana impietas. ingratitudinis materiā inde sumebat. vñd̄ amoris cām h̄fe debuerat. Idq̄ ad excusādas excusationes in peccat̄. Sed luce clarius p̄t. q̄ntū hō p̄ te fact̄ dispendiū fecit. de dño fauus. de dei filio hoīs filius fieri non despect̄. **Berū.** de deo **Et** qui te semel tm̄ et solū dicendo fecit. in reficiēdo p̄fecto multa et gessit mira et pertulit dura. **Acc** tm̄ dura. sed etiā indigna. **Et** iō licet multum possit boiem incitare ad amādū deū. q̄ ipse eū fecit. tm̄ multo ampl̄ debet eū incitare. q̄ ipse eū refecit. qz nō tam facile refectus q̄s fact̄. **Q** hō nō sufficit ad retributionē.

Quid ḡ retribuā dño. p̄ oibz q̄ retribuit mihi. **In** p̄mo ope me mihi dedit. ī secdo se. et vbi se dedit. me mihi reddidit. **Dat̄** ergo et reddit̄. me p̄ me debeo. bis debeo. quid deo retribuā p̄ se. **Hā** et si me milies repede re possem. qd̄ sum ego ad deū. Quid igitur magnuz tanto recōpensat̄ amori. si puluis eriguus totū se ad reamādū collegerit. qd̄ illa nimirū maiestas in amore p̄ueniēs. tota in opus salutis eī incēsa p̄picif. **Ansel.** Ecce dñe qz tu me fecisti. debeo meip̄m amori tuo totū. qz me redēst̄. debo meip̄m amori tuo totū. qz tanta p̄mittit̄. debo meip̄m amori tuo totū. **Immo** et int̄rū debeo. p̄ q̄s meip̄m. **Et** hec tria cōsidero in q̄b̄ tota spes mea p̄sistit. **Berū.** sup̄ misericōdias dñi.

In charitate ad optiōis. veritate p̄missiōis. et p̄tate redēptiōis. **Scio** igit̄ cui credidi et cerē sum. qz in charitate nimia adoptauit me. qz verax in p̄missione. et qz potens in exhibitiōe. **Hugo.** Logita igit̄ q̄ntū diligit te. qui tanta p̄tulit p̄ te. et tanta facere dignat̄ est. p̄ te. et q̄ tanta tibi dare p̄mittit. **De** dulcedie dei circa boiem vt incitet eū ad amorē suuz. **Primo** nāq̄ pulcher fact̄ fueras eī munere. postmodū vero fed̄ fact̄ es tua iūq̄tate. **Sz** itez mūdāt̄ es. et formos̄ fact̄ es eī pietate. opante tm̄ vtrobiz̄ charitate. **Olīm** cū non esses dilexit te vt oderet te. postea cū fed̄ fact̄ esses dilexit te vt pulchzū faceret. et vt oīderet tibi q̄ntū te diligeret. nō nisi moriēdo a morte te liberare voluit. vt nō tm̄ pietat̄ impen deret beneficiū. veretiā charitat̄ ostende-

ret affectū. imo et tam sincera caritate te diligit. ac si semp̄ cum eo p̄stitisses. nec exprobrat tibi reatū. nec impropere tibi b̄n̄ficiū.

Berū. sup̄ cantica. **Et** si deinceps cum eo fidelit̄ p̄seuerare. ip̄mq̄ vt decet amare. vt tuū illi amorē incōtaminatū seruare volueris. maiora prioribz se daturū p̄mittit.

De gemina dulcedie in pectore iesu xpi. **Quia** gemina dulcedo suauitat̄ exuberat in pectore iesu. longanimitas videlicet i expectādo. et in donādo facilitas. **Ad** h̄ siq̄dem diu suspendit sniam vltionis a p̄temnente. vt q̄nq̄ ḡam exhibeat remissiōis in penitente. **Nō** vult em̄ mortē p̄ctōris. sz vt cōuertat̄ et viuat. **De** penitēdi facilitate audi. **Quacūq̄** hora p̄ctōr ingemuerit. peccatū suū remittet ei. **Et** dauid pauē cōprehendit vt r̄q̄. **Longanimis** inq̄t et miseris coris. **Q** dei misericōdia n̄am super miserā

Et ideo misericors est q̄ tardius videt ei p̄ctōri veniā dare. q̄ ip̄i peccatori accipe. **Sic** em̄ festinat absoluere reū a tormento p̄scientie sue. q̄ plus cruciet eū passio misericōdia ip̄m miserū passio sua. **Hugo.** **Et** vt h̄ euident̄ intelligas attende. **Abieras** siquidē et pieras. **Et** qz in peccatis tuis venundat̄ eras. vltra se continere nō potuit. **Venit** igit̄ ille post te vt redimeret te. et tm̄ dilexit te vt sanguinis sui precii appēderet p̄ te. taliq̄ pacto et reduxit de exilio. et redemit de seruicio. **Nulla** ḡ dilectio maior. nullus amor sincerior. nulla charitas sanctior nullus affect̄ ardentior. **Horru** est p̄ te innocens. nihil qd̄ in te amaret inueniens. **Q** cor induratū. cor plus q̄s lapideū. eo q̄ i morte amatoris tui quā p̄ amore tuo sustinuit. et petre scisse sunt. et monumēta aperta sunt. **Lur** nō datū est mihi intelligere deū creatorē meū p̄ amore meo q̄i infatuatur. et tanq̄ ad nihilū videre redactū. **Hugo.**

Quid nā inuenisti in me dñe de q̄ diligeres. et tm̄ diligeres vt morereris p̄ me. **Berū.** **Quid** tale in me iuenisti. p̄ q̄ tanta et tā dura et dira sustinere voluisti. **O** bone iesu. si mihi sapet etiā p̄ter hec. q̄s dulcē euz boibz p̄uersat̄ es. q̄s magna etiā habūdante eis largit̄ es. dura et aspera p̄ eis passus es. dura s̄ba. duriora verbera. durissima et horrenda cruc̄ tormēta. **Flagellis** cesus. spinis coronat̄. clauis p̄fossus. patibulo affixus. obprobrijs saturat̄. oīm tm̄ imemor doloꝝ ait. **N̄** ignosce illi. **Exp̄**āsio p̄ eis in

Amatorium

cruce manibz. dedit risuz malignatibz. z fle/
tū fidelibz. factusqz omibz ē derisui. q̄ solus
potuit esse t̄rozi. **Q**uid igit magi admiran/
dū. q̄d amp̄l̄ detestandū. q̄d grauius puni/
endū. q̄z q̄ videns dei filiū. summū in regno
angeloz. nouissimū in regno hoim. aponit
se magnificare hō sup̄ t̄rā. **Q**uid sup̄bis ter/
ra z cinis. **Q**uāto em̄ se minozē fecit in hūi/
litate. tāto se maiorē oñdit in bonitate. z q̄n/
to. p̄ te est vilioz. tanto tibi debz esse carioz.
Que maior iniquitas q̄ vt inde creator a te
p̄tēnat vñ plus amari merebat. **A**ttēde a/
mozē q̄ se totū tibi impendit. nihil sibi reti/
nens. **A**ttende z humilitatē q̄ fuit tibi. ni/
hil sibi dñariōis vendicās. **B**erū. **P**ri/
mo oia sua tibi dedit. de hinc z seipm̄ expo/
suit vtilitatibz tuis. nō parcēs sibi p̄p̄ te. in
ieiunjs multz. in laboribz freq̄nt. in vigiljs
sup̄ra modū. in fame z siti. etiaz in frigore z
nuditate. **L**eo papa **N**ā oēs infirmita/
tes n̄ras q̄ veniūt de pctō absqz pcti cōmu/
nionē suscepit. vt est famis ac sitis. somniz
lassitudinis. meroris ac let̄. affectiōibz nō
careret. dolozesqz seuissimos. vsqz ad moztē
extrema pateret. **M**inisteriū s̄o suū imple/
uit hūilians semetipm̄. z obediēs fact̄ p̄t̄
vsqz ad moztē. moztē autē crucis. **S**ed paz/
tibi forte videt. q̄ cū esset fili⁹ z coeq̄lis. tā/
q̄ suus seruiuit p̄t̄. si nō z seruo suo. pl̄ q̄
seruus seruiuit. **F**act⁹ quidē erat hō vt cre/
atozi seruiret. **E**t q̄d iustus q̄ vt fuis illi a
quo creat⁹ es. sine q̄ nec esse potes. **E**t quid
beat⁹ aut sublimi⁹ q̄ seruire illi cui seruire
regnare ē. **D**e hūilitate creatorz z sup̄bia
hois. **N**ō fuis inq̄t hō creatori. **E**go igit
seruiā tibi creator hoim. **T**u recūbe. ego mi/
nistrobo. ego tibi pedes lauabo. **T**u q̄sce.
ego languores tuos ferā. z infirmitates tu/
as portabo. **V**tere me vt liber in oī necessi/
tate tua. nō mō vt seruo tuo. sed etiaz vt iu/
mento tuo. vt peculio tuo. **S**i fatigat⁹ autē
z onerat⁹ es. ego te z on⁹ tuū ferā. vt legem
meā p̄mus impleaz. **O** duricia cordis mei.
ad dignationē tantā tā inopinātā. **O** dete/
stabilē sup̄biā hois seruire p̄tēnentz. **D**oz/
sum etiā posuit ad flagella. z plagis vapula/
uit nō paucis. nec paruis. **I**ndicio sunt ri/
uuli sanguinis. q̄ de tot p̄tibz p̄fluūt corpis
Cōrumelia z tormēto inrogat⁹ fuit. velu/
ti fuis aut latro. **S**ubdit q̄stioni. q̄ confes/
sio extorq̄bat criminis. **N**ūq̄ igit recedat a
mēoria tua tā indebita. miseratio. tā pbata

dilectio. **A**nsel. **M**axima cā q̄re debem⁹
diligere deū. **S**cio nāqz dñe. qz licz mul/
te sint cause. multe sint rōnes. q̄re te debere
mus diligere. nulla tñ maior cā. nulla cogē/
tior rō. q̄ n̄re redēptōis mod⁹. **D**ebem⁹ di/
ligere te. qz nos creasti. qz nutriti. qz pascis
z vestis. **C**ur marie debem⁹ diligere deū

Sed idō maxime. qz redemisti nos tali
modo. s. mozte tua. z tali genere moztis qd
tūc t̄pis erat vilissimū gen⁹ moztē q̄ punie/
bant latrones z illi q̄ magna scelera cōmise/
rant. **Q**uāto em̄ abiectioza p̄ hoibz pati dī/
gnat⁹ es. tanto magis ab hoibz honorari z
diligē dign⁹ es. **Q**uis em̄ tāre duricie est et
obstinatōis. vt nō possit animū suū inclina/
re ad te diligēdū. q̄ tñ dilexisti nos vt nos
lauares a pctis n̄ris in sanguie tuo. **Q**uis
est q̄ nō possit feruenti⁹ z diligēt⁹ et dulci⁹
diligere. q̄n̄ recordat q̄ i cruce brachia tua
expandisti. desiderās nos amplecti. z recipe/
oēs qui ad te p̄fugere volūt. **B**erū. **I**n
nullo vero clari⁹ q̄ vulneribz tuis eluxit. q̄
tu dñe suauis et mitis et multe misericōie.

Quid sup̄ oia amabile reddat dñm iesum
xp̄m. **I**dcirco sup̄ oia reddat te amabilez
mibi o bone iesu. calix quē bibisti. op̄ redē/
ptōis n̄re. **H**oc oīno amorē n̄m vendicat
facile totū tibi. **H**oc inquā est qd n̄ram de/
uotionē z blandi⁹ allicit. z iusti⁹ erigit. z ar/
tius stringit. z afficit vehemēt⁹. **D**ultū q̄
dē laborauit in eo saluator. nec in oī mūdī
fabrica tantū fatigatōis auctor assumpsit.
In dictis suis sustinuit p̄radictozes. in fa/
ctis obfuzatores. in tormētis illuzozes. z in
mozte exprobratores. **E**ū igit deuoueris
q̄cqd es. q̄cqd potes. nōne sic est q̄ stella ad
solē. q̄i lapillus ad montē. z q̄i gutta ad flu/
uū. **Q**uācqd facim⁹ nihil ē ad cōparatio/
nē b̄nficioz dei in sua passiōe. **S**i p̄pen/
deris q̄ multa z q̄ multis debeas. videres
q̄ nihil sit qd facis. q̄ nec etiaz in minima
cōputandū ad cōpationē debitorū tuoz.
Qsi nescieris z scire volueris. respice men/
tali oculo. q̄nto remuneratōis debito astrē/
gari dño patienti. **B**erū. **V**olue z re/
uolue dñicū corpus. a latere vsqz ad lat⁹. a
sūmo vsqz deorsum. z vbiqz iuenies dolozē.
Respice sudorē sanguineū. alapaz p̄tume/
liā. flagelloz instantiā. spineā coronā. sputū
ludibria. crucis angariā. patibuli suspendē/
um. oculos languentes. ozis pallozē. fellita/
cibaria. acida pocula. caput iclinatuz. geni⁹

culatones irrisorias. titulu famosuz. vesti-
menti sorte. geminatu crucifige. Quid plu-
ra. **U**lissimu mortis suppliciu. 7 pbra nefan-
dissima **A**ide xpm in cruce pendentē. capi-
tis inclinationē ad osculū. brachioz exten-
sionē ad amplexū. laterū aptōem. 7 totū cor-
poris pfixionē ad affectū. **C**onsidera filium
fginis illitū spūis. liuidū plagis. clavis cōfi-
xū. **A**tende rectorē celi stantē in cruce. pal-
lidū in morte. carne deformatē. **A**e ptrafeas
dñm angeloz. virū p cussu. a deoz hūiliatū
virū q̄i leprosu 7 oibz detrimētis expositū.
Copiosa nāqz apud eū redēptio. **E**t se co-
piosa. qz p qnqz partes de corpe eius vnda
sanguis emanauit. cū ad redēptōez totū or-
bis vna p̄ciosissimi sanguis sui gutta suffi-
ceret. **S**ed id data est copiosa. vt virtū dile-
ctionis in hūificij redundatōne claresceret.
Agnosce etiā q̄s grauita sunt illa vulnera p
q̄b necesse fuit xpm dñm vulnerari. **S**i h
nō essent ad mortē. mortēqz sempitnā. nū-
q̄s peoz remedio dei filiū moreret. **Du-
go.** **H**ec q̄nti valeat frequē cogita. 7 i sta-
tera charitatē appende. 7 q̄qd amoris impen-
dendū habes. illi repende. **I**nspecte diligēt
vulnera pendentis. cicatrices resurgētis.
sanguinē morientis. p̄ciū credentis. cōmertū
redimentis. **Berū.** **E**t qz filiū dei occidi
iubēs. vt p̄ciosi sanguinis sui balsamo vul-
neribz tuis mederēs. nūq̄s a corde tuo rece-
dat. q̄ten? toto tibi figat in corde. q̄ p te totū
fixus est in cruce. **D**e triplici vilitate xpi
in ip̄i passioe. **I**n q̄ xpi fixationē tria dili-
gēt p̄sidera. vt illi arti p̄ amorē adbereas
triplicē videlicet vilitatē. triplicē asperitatē.
7 triplicē paupertatē. **P**rima vilitas fuit ala-
parū 7 colaphozū 7 arūdinis p̄cussio. tanq̄s
in ribaldū. **S**cda fuit maior. s. tanq̄s in bu-
sonē v̄l aliq̄d sordidū aut fetens spūi screa-
tio. **T**ercia fuit maxima. videlicet inf̄ latro-
nes mortis turpissime p̄denatio. **D**e tripli-
ci asperitate in christi passione. **D**e tripli-
ci autē asperitate vide diligēt. **P**ria asperi-
tas fuit spinaz p̄ mediū cutis capitis ad mo-
dū corone crudelis infixio. **S**cda erat ma-
ior totū videlicet corpis vsqz ad sanguinis
effusionē illigatū 7 nō potentem ire q̄ vellet
crudelior flagellatio. **T**ercia vero et maria
oim mēbroz in cruce violētissima distētio.
maxime cū talē distensionē comitata fuerit
manuū 7 pedū crudelissima trāsfixio. **N**az
si ad se mēbra traberet. p̄pria vulnera i loco

sensibilissimo vt ita dicā p̄pter neruoz sensi-
bilitum p̄cursum. 7 causam mortis augmen-
taret. **S**i autē distenta p̄mitteret. dolorē ex
distensione. vel q̄si dislocationē oim iunctu-
rarū sentiret. **N**ā non sunt veriti mēbra ei?
intantū distendere. vt omnia ossa ei? possent
dinumerare. **D**e triplici paupertate i ip̄i
passione. **D**e paupertate vero p̄sidera. **P**ri-
ma paupertas fuit. qz tantū nō habebat qz in
p̄pria domo suū caput reclinare posset. **S**e-
cunda vero maior iuxta crucē. qz vestes nō
habebat quibz mēbra tegere posset. **A**ns-
elmus. **D**e hūana redēptione. **T**ercia au-
tē maxima qz nec spaciū pedis voluit in ter-
ra habere. vnde in aera ascendit. q̄n in cru-
ce p te pendere voluit. **T**ū in his omibz nō
est diuina natura hūiliata. sed hūana est ex-
altata. **N**ec est illa iminuta. sed ista est mise-
ricordit adiuta. **N**ec hūana natura in illo
homie passa est aliq̄d vlla necessitate. sed so-
la libera volūrate. **N**ec vlla cogente obedi-
entia. sed potenti disponēte sapia. **N**ō em̄ il-
li pater vt moreret cogens p̄cepit. s. ille qd
patri placiturū 7 oibz pfuturū intellexit. s.
sponte fecit. **N**ec eū ad hoc p̄ potuit coge-
re. qd ab eo erigere n̄ debuit. **S**ic itaqz p̄i
obediētā liberā exhibuit. cui h placiturū
scinū sponte facere voluit. **D**eniqz q̄n pater
hanc bonā illi voluntatē. q̄uis liberam de-
dit. nō imerito dicit qz eā velut p̄ceptū pa-
tris accepit. **H**oc itaqz mō obediēs fuit pa-
tri vsqz ad mortē. 7 sicut mandatū dedit illi
p̄. sic fecit. 7 calicē quē dedit illi pater. bibit.

Que sit p̄fecte hūane nature obediētia.

Hec est em̄ p̄fecta 7 liberrima hūane na-
ture obediētia. cū volūtatē suā liberā spōte
volūtatē lib̄ dicit. 7 cū acceptā bonā volūtatē
sine oī exactioe. spōtanea lib̄tate ope p̄ficat.
Sic hō ille redemit oēs alios. cū h qd spō-
te dedit deo cōputat p debito qd illi debe-
bat. **Q**uo p̄cio nō semel tm̄ a culptis hō res-
dimit. sed etiā q̄n cū digna p̄nia redierit
recipit. q̄ tm̄ p̄nia peccanti nō p̄mittit. **L**eta-
re igit p̄ libertate tua. 7 esto sp̄ grat? illi. q̄ sic
grat? sua morte ad vitā te restaurauit. **S**z
o tu dñe. tu q̄ vt ego viuerē mortē suscepisti
quō letabor de libertate mea. q̄ nō ē nisi de
vinculis tuis. **Q**ualit? gratulabor de salute
mea. cū nō sit nisi de doloribus tuis. **Q**uō
gaudebo de vita mea. q̄ nō est nisi de morte
tua. **A**n gaudebo de his q̄ passus es. et de
crudelitate illoz q̄ eā tibi fecerūt. q̄m nisi il-

li fecissent. tu passus non esses. **Et si passus non esses. hec mea bona non essent. Sed certe illoz neqcia nihil facere potuit. nisi qd tu sponte pmisisti. Nec tu passus es. nisi qz tu pie uoluiti. Ergo tu pctoz redēpt' illoz crudelitātē dimitte dei iudicio. z tracta de his q̄ debes saluatori tuo. Inuere necessitatē tuā z bonitatē ei'. z uide q̄s grās reddas. z q̄ntū debeas amori eius. Hugo. O si attenderes q̄t z q̄les in cōpatione tui abiecti sunt. q̄ hanc q̄ tibi data est grām p mortē uel delicti filij dei p̄seq̄ nō potuerūt. Certe audisti ab initio vsqz in hāc diē. q̄s multe generatiōes hoīm pierūt. q̄ ēt oēs sine cognitōe dei. z p̄cio sue redēptiōis in interitū sempiternū dilap̄se sunt. Q̄d' sola caritate p̄fert te oībz hoīmibz q̄ ab initio extiterūt. Omībz illis redēptoz z amator tu' te p̄tulit. q̄n tibi hāc grām largit' est. quā null' hominū p̄cipe meruit. **Et q̄d dices. Quare putas p̄lat' es oībz illis. Nunq̄d tu fortior ill. nunq̄d tu sapiētior. nunq̄d nobilior. nūq̄d ditior oībz illis fuisti. qz hāc p̄ oībz illis specialē grām sortiri meruisti. Quot fortes. q̄t sapiētes. q̄t nobiles. q̄t diuites tibi fuerūt. et tū uniuersi relictī z abiecti pierūt. Q̄ beneficia oīa ex sola gratuita saluatoris charitate homini collata sunt. Tu sol' p̄ oībz illis assumpt' es. Et q̄re h̄ in te factum sit. nullā p̄rer gratuitā saluatoris tui charitatez cām inuenire poter'. Elegit q̄ z p̄legit te in oībz. z assumpsit te ex oībz. z amauit te p̄ oībz. Homie suo uocauit te. ut mēoriale ei' semp esset apud te. Uoluit te participē esse in noīe. participē esse in noīs p̄tate. q̄m unxit te illo q̄ z ip̄e erat unct' oleo leticie. ut ab uncto sis unctus. q̄ a xp̄o dicer' xp̄ian'. Ad huc diligent' ac plenius attende q̄nta tibi p̄tulit hic amator tu' ut in oī statu. oī tpe. ip̄i' bñficia. atqz circa te sollicitudinē recognoscas. Semp cogita q̄ntā tecū miscōiaz fecit. z in h̄ p̄pende q̄ntū ab ip̄o diligeris. q̄ ei' beneficiū nunq̄ tibi defuisse cognoscis. Nō em̄ tibi int' cetera paruū estimādū ē beneficium. q̄ bñ utens malo parētū tuoz creauit te de carne illoz. z inspirauit in te spiraculū uite. discernēs te ab illis. q̄ uel abortiui. piecti sunt ab utero. uel q̄ int' materna uiscera suffocati pene uident' p̄cepti nō uite. Breuis recapitulatio bñficiozū dei tibi a natiuitate collatoz. Quid etiā q̄ integra tibi z sana mēbra creauit. ne esses parē-****

tibz tuis dolori. obprobrio alienis. **Dagnū certe z hoc. Sed quō illud q̄ntē bonitatis fuerit estimabis. q̄ eo tpe z inter tales nasci uoluit. p̄ q̄s ad fidē tuā z sacra puenires. Uide innūerabilibz milibz hoīm bñegatū. qd tibi gratular' esse cōcessum. cū q̄bz tecū cū vna esset eadēqz p̄ditio. illi derelicti p̄ iusticiā. tu uero uocat' es p̄ grām. Procede z adhuc intueōdo mun' ei' fuisse q̄ educat' a parētibus fuisti q̄ te flāma nō lesit. q̄ nō abforbuit aqua. q̄ nō uexat' a demone. q̄ nō p̄cusus a bestijs. q̄ p̄cipicio nō necat' q̄ vsqz ad p̄gruā etatē in ei' fide et tuitione nutrit'. Hugo. Ecce nat' es. fons baptisimi tibi posit' est z lauacriū regeneratiōnis. in q̄ sordes p̄teritoz criminūz abluis. Deinde crisma z oleū. in cui' unctiōe sp̄s sc̄to liniris. **Recapitulatio sacrozū q̄ tibi a natiuitate z deinceps collata sunt ad ornātū. Post hec delibur' z in unctiōe p̄fus. ad mēsam uenis. z p̄cipis tibi alimentū corpis z sanguis xp̄i. q̄ inter' saginat' z refectus. noxā illā p̄teritoz ieiunioz depellit. z pristina pulchritudine atqz fortitudine reparat'. rursus q̄dāmō iuuenescis. Deinde uestimēta bonoz opeoz induis. z cū ieiunij cū uigilijs. alij' qz opitō miscōie. uel pietas. q̄i vario ornatu decoraris. Ad ultimum sequunt' aromata uirtutū. q̄z odor suauē spirans. oēm illū ant' q̄rū sordū fetore fugat. ita ut q̄dāmō tibi tot' murari. z in alium trāformari uidear'. z mag' let'. in agis alacris. mag' sospes efficiar'. Dat' etiā tibi speculū sc̄tā scriptura. ut tibi uides faciē tuā. ut neqz min' neqz alit' q̄ deceat habeat cōpositio ornāt' tui. Quid dic' igitur hō. Scis utrū ne aliquid boz p̄cepis. Certe in fonte ablut' fuisti. certe crismat' unctiōne p̄cepisti. certe de mēsa xp̄i p̄ciosam cibū comediti. sed forte itez pollutus es. habes lachrymas q̄bz te itez abluas. Q̄p deuotionē z lachrymas p̄ctis dep̄dita sp̄ poteris reparare. Itez unctio emarcuit in te p̄ p̄iaz z bonā deuotionē itez reuigas. Uide q̄ p̄ia tibi dispensatiōe ubiqz p̄currit. Nō habuisti. z datū est tibi. Perdidisti z restaurasti tibi. Ausqz derelinq̄ris. ut scias q̄ntūz ille te diligit a quo amaris. Nō uult te p̄dere. z iō tanta paciētia te expectat. z p̄cedit pie negligenter toriens amissa itez atqz itez si tu uolueris reparare. Quot iā perierūt q̄ ista tecū acceperunt. sed amissa itez recipere non****

meruerunt. Plus gōibz dilect⁹ es. qz tā be-
nigne amissum reddif. qđ illis pdicuz tam
districte negabat. Nunqđ tibi grā bñ opan-
di nulla data est. Tñ volūtas bona ipō lar-
giente negata nō est. Si magna opa facis.
misericoz dit sublimaris. Si nō facis ma-
gna opa. fortaſſia salubrit⁹ hūiliaris. Veli-
us nouit ille qđ tibi expediat qđ tū. Et ob h⁹
ſiuis d illo bñ sentire. totū qđ ab illo tibi fit
bene fieri intellige. Forte grām vtrutū non
habes. sed dū vicioz impulsu pcuter⁹. meli-
us in hūilitate solidar⁹. Suauius redolet
deo hūilitas infirma. qđ virt⁹ elata. Nihil g⁹
dispositioni ei⁹ p iudicare audeas. sed sp cū
timore z reuerētia ora eū. vt quādamodum
ipē nouit tibi subueniat. Si q̄ ad huc in te
mala pmanserint. pie diluat. Si q̄ inchoa-
ta sunt bona. benigne pficiat. z ea q̄ ipē volu-
erit via te ad se pducatur. Quid tibi amp⁹ ius
dicā. Est ne aliqđ adhuc qđ dicere possim
ad ostendendā dilectionē. Tibi loqr pecca-
tor. Quid dices. Sed tua dicitis. aliena nō
poteris. Si aliena z tua. nō tñ omnia. Quis
em̄ oia dicere pōt. Et tñ scim⁹ qz oim origo
est charitas. Ecce duo nati sunt. eadē vtrū
atqz nobilitas gener⁹. eadē hora natiuitat⁹.
Alter in paup⁹ate relinquit. alter diuitijs
sublimat. z vtrūqz charitas opaf. qz z hunc
paup⁹ate humiliat. z illū habūdantia pso-
lat. Iste debilis est. z iste fort⁹. Iste tenet⁹ ne
malū pficiat. iste roborat⁹ vt ad bonū opus
cōualeſcat. Vtrūqz charitas pbat. nec rep/
bat. Alter p sapiam illuminat. alter in sim-
plicitate sensus sui relinquit. Iste vt seipm
despicere. ille vt creatorē suū studeat agno-
scere. Vtrūqz tamen voluit charitas adesse.
Qualis sit amor dei in nobis. Talis ē
amor dei in nobis. ne quicqz omīno huma-
na infirmitas tolleret. qđ ipē qntū in boni-
tate sua est ad bonum nrm non disponat.
Animaduerte igit⁹ sicut supius memorauī.
z vide qz merito amor iste singular⁹ dei. qui
cū se in multos diffūdat. ita tñ vnice singu-
los amplectat. Vere pulchrū z mirificū bo-
num qđ cōmune est omniū. z totū singulo-
rū. cunctis p̄siliens. singulos implē. vbiqz
p̄sens. omniū curā gerens. z tñ singulis q̄si
omniū puidens. Sic certe mihi videt⁹ cū
eius miseratiōes circa me attendo. qz si fas
est dicere qđāmodo nihil aliud faciat deus
nisi vt saluti mee pvideat. z ita torum ad cu-
stodiam meā occupatū video. q̄si oim obli-

tus sit. z mihi soli vacare velit. Semp p̄sen-
tem exhibet. semp paratū se offert. quocūqz
vertero me nō deserit. vbiqz fuero nō re-
cedit. quicqđ egero parit⁹ assistit. Et qz tan-
dem cūctis actionibz sine cogitatōibz meis
p̄petuus sit inspector. z quantū ad bonita-
tem suaz p̄tinet indiniduus coopator assi-
stit. ipō operis sui effectu paten⁹ ostēdit. Ex
quo constat sicut p̄misi. qz licet facies ei⁹
a nobis nō possit videri. nunqz tñ possit p̄-
sentia eius euitari. Confiteor igit⁹ tibi mise-
rationes tuas dñe de⁹ meus. qz nō dereli-
quisti me. Quid retribuā tibi. p omibz q̄ re-
tribuisti mihi. Vis vt diligā te. Et quō di-
ligam te. Et quantū diligā te. Et quis sum
egovt diligā te. Homo semp hucusqz ingra-
tus. Quid faciem⁹ dño deo nostro. a q̄ tot
z tanta bona suscepim⁹. Neqz em̄ conten⁹
fuit ea que z ceteris bona nobis tribuere.
sed in malis quoz nris eū singularē dile-
ctorem agnoscim⁹. vt eū tam de bonis q̄ d
malis nris omibz. singularit⁹ diligam⁹. Tu
dedisti mihi dñe vt te cognoscā. z vt p̄ cete-
ris multis de tuis secretis reuelata intelli-
gam. Alios coetaneos meos in tenebz ig-
norantie dereliquisti. z mihi p̄ illis lumē sa-
pientie tue infudisti. Tu dedisti mihi veri⁹
cognoscere te. purius diligere te. sincerius
credere in te. ardenti⁹ sequi te. Tu dedisti
sensus capacē. intellectū facilē. memoriā
tenacē. linguā disertā. sermonem gratū. do-
ctrinā suadibilē. efficaciam in ope. gratiaz in
cōuersatione. profectū in studijs. effectū in
cōceptis. solamen in aduersis. cautelā in p-
speris. fortitudinē in aduersis. Et quocūqz
vertebam me. vbiqz gratia tua z misericor-
dia p̄cessit me. Et sepe cū mihi videbar con-
sumptus. subito liberaſti me. Augusti.
Quādo errabā reduxisti me. quādo ig-
norabam docuisti me. Quā peccabam corri-
puisti me. qñ p̄ristabar p̄solat⁹ es me. Quā
desperabam cōfortasti me. qñ cecidi erexitisti
me. Quā steti tenuisti me. qñ ini duxisti me.
qñ veni suscepisti me. Dec oia z multa alia
fecisti mihi dñe de⁹ me⁹. de qbz mihi dulce
erit semp cogitare. semp loq. semp grās age-
re. vt te laudē z amem p omibz bñficijs tu-
is dñe deus meus. Amen.

**Explicit amatorium sancti Bonauentu-
re doctoris seraphici.**